

Zvuk violine u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole

Noršić, Mihaela

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:034993>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-27**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Mihaela Noršić

ZVUK VIOLINE U SKLADBAMA ZA SLUŠANJE GLAZBE U
PRVA ČETIRI RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

Diplomski rad

Zagreb, rujan, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Mihaela Noršić

ZVUK VIOLINE U SKLADBAMA ZA SLUŠANJE GLAZBE U
PRVA ČETIRI RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

Diplomski rad

Mentor rada:

Diana Atanasov Piljek, viši predavač

Zagreb, rujan, 2022.

ZAHVALA

Najprije se želim zahvaliti mojim roditeljima, Ivi i Mireku. Hvala što ste uvijek bili uz mene, čak i onda kada je bilo najteže. Hvala što ste mi pružili sve, bili ogromna podrška i odveli me na pravi put jer sam upravo zbog toga sve ovo i postigla i upoznala predivne ljude koje imam oko sebe. Dali ste sve kako bih bila sretna, a ja upravo to i jesam.

Veliko hvala mom bratu Dominiku, sestri Mateji, šogiju Goranu i nećaku Jakovu. Hvala što mi uljepšavate svaki dan, što ste uvijek tu za mene i što ste me uspjeli trpjeti svih ovih godina. Uskoro će nam se pridružiti i beba Pejić za koju sam sigurna da ću sve isto moći reći.

Posebno hvala mojim Credićima i kolegicama (Cure moje) – da nije bilo vas, zasigurno bih prije diplomirala, ali ovako su mi studentski dani bili duži i ljepši. Hvala što ste prijatelji za cijeli život.

Hvala mojoj mentorici na svakoj smjernici, komentaru, ispravku, savjetu i riječima podrške.

I na kraju, najveće hvala mojem Domiju, od sutra suprugu, za svaki zajednički trenutak. Hvala ti za svaku riječ podrške, ohrabrenja i vjere u mene. Hvala što si sve ovo izdržao, bio hrabar za oboje i što si najveća i najbolja podrška koja postoji. Idemo u nove pobjede zajedno.

SAŽETAK

Ključna dob djetetovog razvoja je predškolska i rana školska dob. Vrlo je bitno što ranije uključiti glazbu u život djeteta i njegovo obrazovanje budući da ona dokazano utječe na razvoj dječjeg mozga. Slušanjem glazbe i pjevanjem pjesama potiče se razvoj govora i vještine slušanja. Uz osjetilo sluha veže se pojam glazbenog sluha koji se može podijeliti na apsolutni i relativni glazbeni sluh, od kojih se prvi stječe rođenjem, a drugi razvija kroz cijeli život. Razvoj se odvija u obitelji, putem medija, u okolini te u sustavnom obrazovanju. U osnovnoj školi to je predmet Glazbena kultura. Kroz nastavu glazbene kulture, učenici značajno formiraju svoje glazbene kompetencije te razvijaju svoj ukus i interes za glazbu, kreativnost te naposljetku osobnost. Glavno polazište u učenju i poučavanju je doživljaj same glazbe tijekom kojeg učenici upoznaju glazbala i instrumentalne skupine, pjevačke glasove i vokalne skupine, osnovne glazbene oblike te slušanjem prepoznaju glazbena djela i njihova obilježja te ih analiziraju. Kroz različite skladbe pojavljuju se zvukovi brojnih gudačkih instrumenata gdje je najistaknutija violina. Zvuk violine može utjecati na ljudske emocije i raspoloženje, a neki ga čak uspoređuju i sa zvukom ljudskog glasa. Cilj provedenog istraživanja bio je metodom analize sadržaja ispitati zastupljenost zvuka violine u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole, odnosno u kojem se postotku zvuk violine pojavljuje u tim skladbama te pojavljuje li se učestalije samostalno (kao solo instrument) ili kao dio orkestra. U istraživanju ovog rada pronađeno je kako se zvuk violine pojavljuje u 66% analiziranih skladbi, u najvećoj mjeri unutar orkestra, zatim da se nikako ne pojavljuje, a u najmanjoj mjeri kao solistički instrument sa ili bez pratnje orkestra.

Ključne riječi: violina, slušanje glazbe, nastava glazbene kulture, primarno obrazovanje

ABSTRACT

The key age of a child's development is preschool and early school age. It is very important to include music in the child's life and education as early as possible, since it has been proven to affect the development of the child's brain. Listening to music and singing songs encourages the development of speech and listening skills. The sense of hearing is associated with the concept of musical hearing, which can be divided into absolute and relative musical hearing, the first of which is acquired at birth, and the second develops throughout life. Development takes place in the family, through the media, in the environment and in formal education. In elementary school, it is the subject called Music Education. Through musical education classes, students significantly form their musical competences and develop their taste and interest in music, creativity and ultimately personality. The main starting point in learning and teaching is the experience of music itself, during which students get to know musical instruments and instrumental groups, singing voices and vocal groups, basic musical forms, and by listening, recognize musical works and their characteristics and analyze them. Through various compositions, the sounds of numerous stringed instruments appear, the most prominent of which is the violin. The sound of the violin can affect human emotions and mood, and some even compare it to the sound of the human voice. The aim of the conducted research was to use the method of content analysis to examine the representation of the violin sound in compositions for listening to music in the first four grades of primary school, i.e. in what percentage the sound of the violin appears in these compositions and whether it appears more often independently (as a solo instrument) or as part of an orchestra. In the research of this paper, it was found that the sound of the violin appears in 66% of the analyzed compositions, to the greatest extent within the orchestra, then it does not appear at all, and to the least extent as a solo instrument with or without orchestra accompaniment.

Keywords: violin, listening to music, music education, primary education

SADRŽAJ

1. Glazba u životu djeteta	1
2. Sluh	2
2.1. <i>Glazbeni sluh</i>	2
2.1.1. <i>Apsolutni glazbeni sluh</i>	3
2.1.2. <i>Relativni glazbeni sluh</i>	4
3. Glazbene sposobnosti	4
3.1. <i>Razvoj glazbenih sposobnosti</i>	5
4. Nastava Glazbene kulture	8
4.1. <i>Domene predmeta Glazbena kultura</i>	12
5. Slušanje i upoznavanje glazbe u nastavi Glazbene kulture	13
5.1. <i>Odgojno-obrazovni ishodi domene A</i>	15
5.1.1. <i>Prvi razred</i>	15
5.1.2. <i>Drugi razred</i>	16
5.1.3. <i>Treći razred</i>	16
5.1.4. <i>Četvrti razred</i>	17
6. Violina	18
6.1. <i>Violina kroz povijest</i>	19
6.2. <i>Violina i emocije</i>	20
7. Istraživanje: zastupljenost zvuka violine u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole	22
7.1. <i>Cilj istraživanja i istraživačka pitanja</i>	22
7.2. <i>Instrumenti i postupci prikupljanja i obrade podataka</i>	22
7.3. <i>Rezultati</i>	23
7.4. <i>Rasprava</i>	40
8. Zaključak	43
Literatura	44
Prilog	49

1. Glazba u životu djeteta

Glazba igra veliku ulogu u životu djeteta još od rođenja. Slušanjem i stvaranjem glazbe, dijete razvija i obogaćuje svoje kognitivne i emocionalne sposobnosti budući da u taj proces uključuje gotovo sva svoja osjetila (Majsec Vrbanić, 2009). Ključna dob općeg razvoja djeteta je upravo predškolska i rana školska dob. Što su djeca ranije izložena glazbi i općenitom umjetničkom obrazovanju, to će više takvo obrazovanje imati utjecaj na razvoj njihovog mozga. Brojna su istraživanja pokazala da je uočen porast sinapsi u različitim dijelovima mozga kod djece uključene u glazbeno obrazovanje (Nikolić, 2018).

Carlton (2001) navodi sedam važnih stvari koje djeca dobivaju zahvaljujući glazbi. Kao prvu, ističe razvoj vještine slušanja koja je djeci potrebna kroz cijeli život i u svakom njegovom segmentu – ponajprije za usvajanje različitih glasova, riječi, glazbenih ritmova i zvukova iz njihovog okruženja. Pomoću pjesama, instrumenata i instrumentalne glazbe, djeca će razviti svijest o riječima i stihovima čak i prije nego počnu govoriti, a što su ranije izložena glazbi, to će imati više prilike za razvoj navedenih vještina. Glazba u djeci budi intuitivnu reakciju. Ovisno o vrsti reproducirane glazbe, djeca će izvoditi pokrete tijelom koji odgovaraju ritmu i dinamici te skladbe – ukoliko čuju zvukove koračnice, ona će intuitivno početi koračati, a to se sve događa čak i prije početka razvoja jezika. „Stručnjaci glazbu nazivaju univerzalnim jezikom jer sve vrste glazbe, bez riječi, dopiru do dječjih ušiju, glava, srca i tijela“ (Carlton, 2001; str. 24).

Kao sljedeću dobrobit glazbe za djecu, autorica navodi jačanje zvukovnog razlučivanja. Upravo ona djeca kojoj su roditelji i bližnji pjevali, izlagali ih različitoj glazbi i pričali im, imat će bogatiji leksik te će lakše i bolje razlikovati glasove u govoru. Također, sve će to imati ulogu u razvijanju vještina čitanja, slušanja, pjevanja i komunikacije. Usto, glazba pomaže u pamćenju. Dječje pjesme su ritmične i prepune rima, stoga ih je lako zapamtiti i time razvijati sposobnost pamćenja. Glazba također pomaže djeci da pjevaju ujednačeno, jasno govore pjevajući pjesme ujednačenog ritma i slijede zadane ritmove čime uvježbavaju praćenje zbivanja oko sebe. Naposljetku, autorica navodi da glazba potiče prilike za suradnjom među djecom kroz ples i pjevanje te im pomaže razmišljati i rješavati različite probleme (Carlton, 2001).

Prema Vidulin (2016) mnoga djeca nisu izložena glazbi i razvoju glazbenih sposobnosti u obiteljskom okruženju od najranije dobi, stoga je to vrlo važan zadatak predškolskih ustanova

koje djeca pohađaju. U njima započinje sustavni glazbeni odgoj i obrazovanje djece koji se provodi kroz različite aktivnosti primjerene dobi i zanimanju svakog djeteta.

2. Sluh

Osjetilo kojim se primaju, doživljavaju i tumače značenja zvukova naziva se sluh. Zapažanjem zvuka sluhom, titraji koji su izazvani zvučnim valovima prenose se do mozga gdje naposljetku dobivaju određeni smisao i značenje (Leksikografski zavod Miroslav Krleža [LZMK], 2021b). Zvukom se naziva sve ono što ljudi čuju, a njihovom je uhu ugodno i prihvatljivo. Nasuprot tomu, svi zvukovi koji su ljudima neizdrživi, neugodni i neprihvatljivi nazivaju se bukom. Te su razlike najčešće subjektivnog karaktera – ovise o trenutnom raspoloženju i stanju osobe, prilikom u kojoj se nalaze, sjećanjima, odgoju i individualnim razlikama među ljudima (Chocholle, 1969).

Zvuk ima nekoliko svojstava koje uho može zapaziti. To su visina, boja, glasnoća i trajanje (LZMK, 2021a). Visina zvuka temelji se na frekvenciji zvučnih valova – što je frekvencija manja, to će zvuk biti niži. Ljudsko uho nije sposobno čuti sve zvukove u svom okruženju već samo one koji se nalaze u rasponu od 20 Hz do 20 000 Hz. Dječje je uho sposobno zamijetiti zvukove koji se nalaze u najvećem rasponu, dok se starenjem taj raspon smanjuje. Glasnoća zvuka ovisi o jakosti zvučnih valova koji djeluju na tlak bubnjića u uhu. Kada je amplituda zvučnih valova veća, tada je veći i tlak na bubnjić te ljudsko uho taj zvuk percipira kao glasniji. Zvukovi često imaju istu visinu, glasnoću i trajanje, no oni se svejedno mogu razlikovati ovisno o tome koja ih je osoba proizvela ili kojim su instrumentom odsvirani. Tu razliku ljudi percipiraju zahvaljujući boji zvuka, odnosno različitim dodatnim frekvencijama uz osnovnu frekvenciju osnovnog tona. Ljudsko je uho također sposobno odrediti smjer iz kojeg zvuk dolazi zahvaljujući funkcioniranju oba uha. Ovisno o tome iz kojeg smjera zvuk dolazi, javlja se vremenska razlika između primanja zvuka u lijevo i desno uho te razlika u glasnoći koja ulazi u oba uha (LZMK, 2021b).

Od ove fiziološke sposobnosti slušanja, razlikujemo pojam glazbenog sluha.

2.1. Glazbeni sluh

Glazbeni sluh je sposobnost kojom se uspješno razlikuju, prepoznaju i pamte različiti akustičko-glazbeni odnosi, odnosno sposobnost da se zvuku koji se čuje pridoda glazbeno

značenje. Szende (1977; prema Rojko, 2012b) smatra da je glazbeni sluh naučena funkcija, dok je neglazbeni sluh urođen. Rojko (2012b) navodi da je postojanje glazbenog sluha potrebno kako bi se stekle vještine intonacije, glazbenih predodžbi i pojmova, ali istovremeno, uvježbavanje tih vještina dovodi do sve veće razvijenosti glazbenog sluha.

Glazbeni se sluh može pojaviti u obliku apsolutnog i relativnog glazbenog sluha.

2.1.1. Apsolutni glazbeni sluh

„Apsolutni je sluh sposobnost da se, bez oslonca na neki poznati tonski standard, neposredno prepozna i imenuje zadani glazbeni ton, kao i sposobnost da se određeni zahtijevani ton na jednak način izvede“ (Rojko, 2012b; str. 44). To bi značilo da ona osoba koja ima apsolutni sluh, bez problema može prepoznati, imenovati i izvesti zadani ton bez usporedbe s nekim drugim, poznatim tonom ili gledanjem u instrument na kojem je ton izveden. Takvo prepoznavanje tonova Bachem (1955) uspoređuje s prepoznavanjem boja – kada osoba vidi zelenu boju, odmah će znati da je zelena, neće ju trebati uspoređivati s ostalim bojama, a reakcija će mu biti izravna i spontana. Međutim, 98% ukupne populacije prepoznaje boje, dok samo 0,01% populacije ima apsolutni sluh.

Wellek (1963; prema Rojko, 2012b) pod nazivom apsolutni sluh podrazumijeva usmjerenje sluha na apsolutne osobine tona, tonaliteta i akorda koji nisu u odnosu s drugim tonovima, a ne na potpuno savršenstvo sluha. Zbog naziva apsolutno, često se krivo tumači značenje takve vrste sluha i precjenjuje se njeno postojanje. Rojko (2012b) navodi da se iz dosadašnjih brojnih istraživanja o glazbenome sluhu može zaključiti da on ne znači apsolutnu sigurnost prepoznavanja i izvođenja tonova već postoje individualne razlike u razvijenosti kod osoba s tom sposobnošću. Također, navodi da su brojni istraživači zaključili da je ta sposobnost učestalija kod muškaraca nego kod žena, no pregledavajući podatke istraživanja, smatra da se to ipak ne može dokazati.

Osobe koje nemaju apsolutan sluh mogu biti muzikalne i uspješne, ali oni koji posjeduju tu sposobnost ipak posjeduju i malu prednost nad drugima. Pjevačima je lakše intonirati različite intervale te točnije intoniraju prilikom pjevanja *prima vista*, odnosno na prvi pogled, bez prethodne vježbe. Prilikom slušanja glazbe, oni su u mogućnosti točnije pratiti promjene tonova pa će imati bolju mogućnost pri razumijevanju glazbenog djela. Unatoč tome, Révész (1972; prema Rojko, 2012b) navodi da estetski užitek u glazbi nije pod utjecajem apsolutnog

sluha te da je to dvoje uspoređivati jednako kao uspoređivati povezanost estetskog doživljaja u slikarstvu sa pamćenjem boja.

Ponekad se apsolutni i relativni sluh povezuju na način da svaki apsolutni slušač posjeduje sposobnost relativnog sluha, no jedno može isključiti drugo budući da apsolutni slušači mogu zapostaviti vježbanje relativnog sluha zbog precjenjivanja svoje sposobnosti, a sposobnost relativnog sluha je neophodna za svaku glazbenu djelatnost (Gebhardt, 1963; prema Rojko, 2012b). Bachem (1955) smatra da je apsolutni sluh više raskoš nego potreba.

2.1.2. Relativni glazbeni sluh

Relativni sluh određuje se kao „sposobnost prepoznavanja, određivanja i izvođenja intervala, melodija, harmonija, tonskih rodova (dur, mol), tonaliteta, modulacija“ (Rojko, 2012b; str. 60). On je rezultat vježbe, neophodan je i za osobe koje imaju sposobnost apsolutnog sluha, a može ga steći svaka osoba koje je muzikalna (Rojko, 2012b).

Prema Bachem (1955) većina ljudi ima relativni glazbeni sluh. Oni mogu određeni ton prepoznati ovisno o tome je li isti, viši ili niži od zadanog tona. Za razliku od toga, ljudi koji nisu muzikalni u mogućnosti su prepoznati da je ton drugačiji od zadanog, ali ne mogu procijeniti je li viši ili niži od njega.

Rojko (2012b) govori o nadmoći relativnoga sluha nad apsolutnim. To objašnjava usporedbom dvaju glazbenika – prvi ima sposobnost apsolutnog sluha bez razvijenog relativnog, dok drugi ima samo razvijen relativni sluh. Prednost u glazbi imat će glazbenik razvijenog relativnog sluha koji nije apsolutni slušač budući da se njegov sluh uvijek razvija u glazbenom kontekstu, a ukoliko ima referentni ton, ne razlikuje se od apsolutnog slušača ni u čemu. Relativni sluh može se uvježbati sve do razine apsolutnog sluha (Rojko, 2012b).

3. Glazbene sposobnosti

Sposobnosti su prirodene ili stečene osobine koje, nakon što su već razvijene, određuju stupanj uspjeha pri obavljanju neke aktivnosti. Onaj tko posjeduje sposobnost za određenu aktivnost, istu može obaviti brzo i vješto bez prethodne vježbe ili poučavanja (LZMK, 2021c).

Postoji nekoliko podjela sposobnosti, ovisno o različitim autorima. Poljak (1970; prema Šulentić Begić, 2012) sposobnosti dijeli na senzorne ili perceptivne (koje se zasnivaju na

sposobnosti osjetnog doživljaja), manualne ili praktične (temeljene su na praktičnoj aktivnosti), sposobnost izražavanja (što uključuje govor, čitanje, pisanje, matematičko i tjelesno izražavanje, crtanje, slikanje, pjevanje, sviranje) te na intelektualne ili mentalne (koje se zasnivaju na bazi intelektualnog rada). Musek (1977; prema Šulentić Begić, 2012) sposobnosti dijeli u dvije skupine – opće i posebne. Opće se sposobnosti odnose na intelektualnu fleksibilnost, dok se posebne sposobnosti odnose na umjetnost, glazbu, intelekt te socijalne vještine. Prema ovome, može se zaključiti da glazbene sposobnosti pripadaju posebnim sposobnostima, a spoj su senzornih, manualnih, izražajnih i intelektualnih sposobnosti.

Postoji više termina za glazbene sposobnosti, bilo da se radi o svakodnevnom govoru ili o stručnoj literaturi. Glazbene sposobnosti navode se kao glazbene dispozicije, glazbene sklonosti, glazbeni kapacitet, glazbeni dar, glazbeni talent, glazbena genijalnost i muzikalnost. Ponekad se ti termini koriste kao istoznačnice, no kod različitih se autora često javljaju mali odmaci u značenju tih termina, pogotovo u slučajevima prijevoda jezika (Kolarovska-Gmirja, 2006; prema Šulentić Begić, 2012).

Muzikalnost je sposobnost koja je čovjeku urođena, javlja se već u prvim godinama života, a služi za opažanje, shvaćanje i pamćenje osobitosti glazbe te prepoznavanja značaja glazbenog izričaja (LZMK, 2021d). Rojko (1981; prema Šulentić Begić, 2012) ističe kako se muzikalnost može poistovjetiti s terminima glazbena nadarenost, glazbena sposobnost, glazbeni talent i glazbeni sluh.

Nemogućnost čistog pjevanja, odnosno nedostatak osjećaja za intonaciju, nerijetko se izjednačava s nepostojanjem glazbene sposobnosti. Ipak, glazbena sposobnost uključuje mnogo više aspekata od samog osjećaja za intonaciju. U glazbene sposobnosti uključena je i sposobnost uočavanja dinamike, razlikovanja visine, kretanja uz glazbu, uočavanja tempa, uočavanja glazbenog oblika, transponiranja, osjećaj za ritam, osjećaj za skupno muziciranje, sposobnost pamćenja glazbenih cjelina, improviziranja, prepoznavanja melodije, razlikovanja intervala i sposobnost razlikovanja boje tona. Iz toga se može zaključiti da svaka osoba ipak posjeduje neke glazbene sposobnosti koje su više ili manje razvijene (Šulentić Begić, 2012).

3.1. Razvoj glazbenih sposobnosti

Razvoj glazbenih sposobnosti odvija se u obitelji, putem medija, u društvenom okruženju te u predškolskim i školskim ustanovama, a za razvoj istih bitna je i želja pojedinca

za sudjelovanjem u glazbenim aktivnostima. Ukoliko se žele postići značajniji rezultati, ne može se pobjeći od kvalitetnog i kontinuiranog glazbenog rada. Upravo je razvijanje glazbenih sposobnosti i vještina, razvoj muzikalnosti, stjecanje glazbenih znanja te formiranje i oblikovanje glazbenih stavova i ponašanja osnovna zadaća glazbenog rada s djecom (Nikolić i Ercegovac-Jagnjić, 2010).

Mirković-Radoš (1983; prema Čudina-Obradović, 1991) navodi tijek razvoja glazbenih sposobnosti od rođenja djeteta pa sve do zrele dobi što je prikazano u tablici 1.

Tablica 1. *Tijek razvoja glazbenih sposobnosti (Mirković-Radoš, 1983; prema Čudina-Obradović, 1991).*

DOB	FUNKCIJA	MANIFESTACIJE
1. FAZA SLUŠANJA		
0-1 mj.	reagiranje na zvuk	žmirkanje, podrhtavanje
1 mj.	reagiranje na zvuk	umirivanje za vrijeme slušnog podražaja – akustička fiksacija
3 mj.		okretanje glave prema izvoru zvuka
4-6 mj.	razlikovanje slušnih podražaja i početak aktivne glazbene recepcije	veća osjetljivost za tonove u odnosu na govor, slušanje s pažnjom, pokazivanje znakova zadovoljstva tijekom slušanja glazbe, odgovaranje na zvuk pokretom, imitiranje slogova
2. FAZA MOTORNE REAKCIJE NA GLAZBU		
6 mj.	početak neposredne glazbene imitacije	pokušaji glazbene izvedbe
6-9 mj.	neposredna vokalizacija na glazbu	izvedba promjena u visini tonova ili ritmu

3. FAZA PRVE GLAZBENE REAKCIJE		
9 mj.	glazbeno „brbljanje“ i diferencijalno reagiranje	reakcije ugone ili neugode na različite vrste glazbe
12-18 mj.	porast broja motoričkih reakcija na glazbu	odgovaranje pokretom na glazbu, ali glazba i pokret još nisu usklađeni
18 mj.	Početak usklađivanja pokreta i glazbe	plesanje s drugima ili lutkama
4. FAZA PRAVE GLAZBENE REAKCIJE		
18-24 mj.	spontano pjevanje i imitiranje dijelova pjesama	pjevanje bez riječi u malim intervalima, imitiranje teksta i nekoliko taktova melodije
2-3 g.	izmjena spontanog pjevanja i imitiranja poznatih melodijskih sekvenci	pjevanje i imitiranje dužih melodijskih dijelova
3 g.	povećavanje interesa za glazbu i usklađenosti pokreta s glazbom, pjevanje se sve više odvija prema muzičkom modelu u odnosu na spontano pjevanje, kod 50% djece uspješna je imitacija ritma, riječi i melodije	pažljivo slušanje i koncentracija na glazbene podražaje
5. FAZA IMAGINATIVNE PJESME		
3-4 g.	pjevanje raznovrsnih, ritmično skromnih pjesama koje su često izmišljene ili sastavljene od dijelova poznatih pjesama	
6. FAZA RAZVOJA RITMA		
5-6 g.	u odnosu na prethodnu fazu, dvostruko je bolja sposobnost održavanja ritma, ali se pokreti još ne mogu u potpunosti prilagoditi promjenama tempa, javljaju se greške u intervalima, promjene tonaliteta tijekom pjevanja, a riječ, ritam i visina tona ne razlikuju se zasebno	

7. FAZA STABILIZACIJE GLAZBENIH SPOSOBNOSTI	
6-9 g.	ubrzan je razvoj melodijskih i ritmičkih glazbenih sposobnosti, usvajanje glazbenih pojmova (ritmički, melodijski, harmonijski, muzička forma, trajanje tona, tempo, takt, tonalitet, melodijsko kretanje) čime su olakšani percepcija i razumijevanje glazbe
8. FAZA ESTETSKOG PROCJENJIVANJA	
11 g.	postupni razvoj viših oblika glazbenih sposobnosti kojima se glazba može estetski procijeniti – procjenjivanje prikladnosti ritmičkog naglašavanja, harmonije, intenziteta i fraziranja
9. GLAZBENA ZRELOST	
17 g.	postiže se uz kontinuirano i kvalitetno glazbeno obrazovanje, složeni oblici glazbenih sposobnosti – harmonijska analiza, estetsko procjenjivanje glazbe i samostalno glazbeno stvaranje

Prema tablici, može se uočiti da se učenici primarnog obrazovanja, odnosno učenici koji pohađaju prva četiri razreda osnovne škole nalaze u fazi stabilizacije glazbenih sposobnosti. Tada započinje i formalno učenje glazbe u školskim ustanovama na nastavnom predmetu Glazbena kultura.

Koliko je nastava glazbene kulture važna za razvoj glazbenih sposobnosti, može se vidjeti prema rezultatima istraživanja koje su provele Šulentić Begić i Bubalo (2014). U istraživanju su sudjelovali učenici prvog i četvrtog razreda osnovne škole, a ispitivane su glazbene sposobnosti na temelju pjevanja pjesme, provjere osjećaja za ritam i intonaciju te glazbeno pamćenje. Prema rezultatima, učenici četvrtog razreda bili su uspješniji u svim segmentima provjere glazbenih sposobnosti, čime se može utvrditi da se glazbene sposobnosti uistinu mogu razvijati.

4. Nastava Glazbene kulture

Nastava glazbe značajan je element pri formiranju glazbenih kompetencija učenika. U Hrvatskoj je ona prepoznata i pojavljuje se tijekom cijelog obrazovanja. U osnovnoj školi

pojavljuje se kao predmet Glazbena kultura, dok se u gimnazijama pojavljuje kao predmet Glazbena umjetnost (Škojo, 2016).

Sve do školske godine 2006./2007. glazbena nastava obuhvaćala je kombinaciju aktivnosti pjevanja, sviranja, slušanja glazbe, glazbenog opismenjavanja, glazbenog stvaralaštva i usvajanje muzikoloških sadržaja. Uvođenjem HNOS-a – Hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda došlo je do promjena te je prema njegovim elementima donesen Nastavni plan i program za osnovnu školu (Škojo, 2016).

Prema Nastavnom planu i programu za osnovnu školu (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa [MZOŠ], 2006), područja na kojima se temelji nastava glazbe u prva tri razreda osnovne škole su pjevanje, sviranje, slušanje glazbe i glazbena kreativnost. U četvrtom razredu pojavljuju se i područja glazbene igre te izvođenje glazbe i glazbeno pismo, a potonje se pojavljuje samo u obliku prepoznavanja slike C-dur ljestvice. Nije bitno definiranje i teorijsko pojašnjavanje ključnih pojmova, već ih je potrebno upotrebljavati isključivo na razini prepoznavanja (MZOŠ, 2006).

Kroz cijelu je povijest u tradicionalnom pristupu obrazovanju u većem dijelu naglasak bio na prenošenju činjenica, a poučavanje učenika bilo je strogo definirano propisanim planovima i programima. Takav način učenja i poučavanja želio se izbjeći te naglasak staviti na interdisciplinarni pristup i međupredmetno povezivanje osiguravajući time korelaciju sadržaja unutar i među predmetima te individualizirani pristup svakome učeniku (Svalina, 2015). Stoga je 2019. godine Ministarstvo znanosti i obrazovanja donijelo Kurikulum nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije. Odlukom o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Glazbene kulture za osnovne škole i Glazbene umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, 2019) prestao je važiti Nastavni plan i program za osnovnu školu koji se odnosio na predmet Glazbena kultura te Nastavni plan i program za gimnazije za predmet Glazbena umjetnost.

Učenje glazbe u obrazovnom sustavu Republike Hrvatske neizostavan je put pri stjecanju glazbenih kompetencija učenika, dok su glazbene kompetencije neophodne za stjecanje općih kompetencija. Nastava glazbe razvija glazbene sposobnosti i interese učenika, potiče estetski razvoj i kreativnost, razvija učenikovu svijest o očuvanju kulturno-povijesne baštine te ga čini sposobnim za život u multikulturnom svijetu. Usvajanje osnovnih elemenata glazbe te upoznavanje različitih vrsta glazbe i njenih stilova razvija se upravo na nastavi glazbene kulture. Učenje i poučavanje glazbe je prilagodljivo i temeljeno na znanstvenim

spoznajama, a potiče se i upotreba informacijsko-komunikacijske tehnologije. Tijekom nastave, naglasak je na susretu učenika s glazbom, a sve informacije proizlaze upravo iz glazbe (Ministarstvo znanosti i obrazovanja [MZO], 2019).

Učenik je kroz nastavu glazbene kulture u mogućnosti izgraditi dio svog identiteta, razviti ukus, ljubav i interes za glazbu, dobiti bogatiju sliku svijeta, razviti potrebu za glazbom i u konačnici, formirati svoju osobnost u cijelosti. Budući da učenici pomoću nastave glazbe razvijaju odnos prema kulturi, aktivnom sudjelovanju u glazbenom životu zajednice i doprinošenju očuvanja, prenošenja, širenja i obnavljanja kulturnog nasljeđa, može se zaključiti da nastava glazbene kulture izravno djeluje i na cijelu društvenu zajednicu (MZO, 2019).

Kurikulum predmeta Glazbena kultura, uz načela učenja i poučavanja koji su navedeni u Nacionalnom okvirnom kurikulumu, temelji se na četiri načela (MZO, 2019):

1. psihološko načelo – učenjem i poučavanjem glazbe te sudjelovanjem u glazbenim aktivnostima učenici aktualiziraju svoju potrebu za kreativnosti, učvršćuju osobni odnos s glazbom te emotivno reagiraju na nju;
2. kulturno-estetsko načelo – izravno ili neizravno susretanje s glazbom učenicima omogućuje razvoj glazbenog ukusa te stjecanje parametara i sposobnosti za vrednovanje i izražavanje osobnih stavova o glazbi;
3. načelo sinkroničnosti – glazba je središte nastave i ne promatra se samo sa povijesnog gledišta, nego sa svih aspekata;
4. načelo interkulturalnosti – pomoću glazbe vlastite kulture i različitih kultura u svijetu, učenici razvijaju spoznaju o različitim kulturama, narodima, običajima i religijama te postaju svjesni da te različitosti ne umanjuju vrijednost pojedinaca.

Nastava glazbene kulture je otvorena, integrativna i interdisciplinarna. Otvorenost se odnosi na učenje i poučavanje koje je prilagodljivo ovisno o učeničkim interesima i sposobnostima te sklonostima učitelja. Integrativnost označava međusobno nadopunjavanje te povezanost domena i odgojno-obrazovnih ishoda, dok se interdisciplinarnost odnosi na čvrstu povezanost s ostalim predmetima, područjima i međupredmetnim temama zbog čega su moguće, ali i vrlo poželjne, mnoge korelacije (MZO, 2019).

Glazbena kultura kao predmet ima određene odgojno-obrazovne ciljeve učenja i poučavanja. Prema Kurikulumu (MZO, 2019) ciljevi su:

- svim učenicima, uključujući darovite učenike i učenike s teškoćama, omogućiti društveno-emocionalni razvoj
- uzimati u obzir individualne sposobnosti svakog učenika te na taj način poticati razvoj njihovih glazbenih sposobnosti
- poticati učenike na sudjelovanje u kulturnom životu zajednice i aktivno bavljenje glazbom
- pomoću kvalitetnih i reprezentativnih glazbenih djela različitih podrijetla, vrsta i stilova, upoznati učenike s umjetnosti glazbe
- poticati razvoj kritičkog mišljenja i glazbenog ukusa
- poticati razumijevanje mogućnosti i interdisciplinarnih karakteristika glazbe
- u kontekstu svjetske kulture, osvijestiti vrijednosti kulturne baštine na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini
- razviti razumijevanje kulture i interkulturalne kompetencije
- prihvaćati i poštovati druge osobe i drugačija mišljenja

Temelj učenja i poučavanja glazbe je odabir aktivnosti pomoću kojih proces učenja i poučavanja postaje kvalitetan, učinkovit i poticajan. Ovisno o sposobnostima, interesima, sklonostima i iskustvima učenika, biraju se načini ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda. Također, uzima se u obzir da se učenici s glazbom ne susreću isključivo na nastavi glazbene kulture, već i u različitim situacijama u svakodnevnom životu. Stoga je vrlo važno razvijati kritičko mišljenje učenika kako bi samostalno mogli procijeniti glazbu s kojom se susreću. Tijekom nastave važno je opušteno, kreativno i demokratsko ozračje, a sam proces učenja i razvijanja glazbenih znanja i sposobnosti važniji je od rezultata koje učenici postižu (MZO, 2019).

Prema Kurikulumu (MZO, 2019) nastava glazbene kulture u osnovnoj školi odvija se tijekom 35 školskih sati godišnje. Budući da se glazbene aktivnosti mogu izvoditi i u okviru neglazbenih predmeta, poželjno je da se one pojavljuju svaki dan u primarnom obrazovanju. U prva tri razreda osnovne škole nastavu glazbe obično izvodi razredni učitelj, dok četvrtom razredu nastavu može izvoditi predmetni učitelj Glazbene kulture, ovisno o organizacijskim mogućnostima škole.

U osnovnoj školi nastava je podijeljena na tri odgojno-obrazovna ciklusa. Primarno obrazovanje pripada prvom i drugom ciklusu. Prvi ciklus odnosi se na prvi i drugi razred osnovne škole, dok se drugi ciklus odnosi na treći i četvrti (te peti) razred osnovne škole.

Tijekom prvog i drugog odgojno-obrazovnog ciklusa, učitelj glazbene kulture učenike uvodi u svijet glazbe birajući brojalice, dječje pjesme i glazbena djela koja uključuju klasičnu, tradicijsku, jazz, popularnu i filmsku glazbu. Glavna polazna točka u poučavanju je doživljaj same glazbe, pažnja je usmjerena na iskustvo glazbe, a važno je i zbližavanje učenika s glazbenom umjetnošću. Učenici upoznaju glazbala i instrumentalne skupine, pjevačke glasove i vokalne skupine, osnovne glazbene oblike te slušanjem prepoznaju glazbena djela i njihova obilježja te ih analiziraju. Aktivnosti su usmjerene na daljnji razvoj kreativnosti i glazbenih sposobnosti te potpuni doživljaj glazbe. Također, upoznaju hrvatsku tradicijsku glazbu koja je specifična za njihovu sredinu i zavičaj (MZO, 2019).

4.1. Domene predmeta Glazbena kultura

Učenje i poučavanje predmeta Glazbena kultura prema Kurikulumu (MZO, 2019) dijeli se na tri domene:

- domena A – Slušanje i upoznavanje glazbe;
- domena B – Izražavanje glazbom i uz glazbu;
- domena C – Glazba u kontekstu.

One su međusobno vrlo povezane i nadopunjuju jedna drugu. U prvom i drugom odgojno-obrazovnom ciklusu, domene A i B zastupljenije su u nastavi u odnosu na domenu C koja se ostvaruje u okviru prve dvije domene. Učitelj glazbene kulture, ovisno o interesima učenika, slobodan je nekoj od domena pridati veću ili manju važnost.

Domena A (Slušanje i upoznavanje glazbe) podrazumijeva upoznavanje glazbe uz pomoć audio i videozapisa i izravnog susreta učenika s glazbom. Učenici upoznaju glazbu različitih vrsta, stilova, pravaca i žanrova putem aktivnoga slušanja te usvajaju znanja o glazbeno-izražajnim sastavnicama glazbenog djela. U ovoj domeni važnost se pridaje i doživljavanju, upoznavanju, razumijevanju i vrednovanju glazbe čime se otvaraju vrata novim glazbenim iskustvima (MZO, 2019).

Domena B (Izražavanje glazbom i uz glazbu) označava izvođenje glazbenih aktivnosti kao što su sviranje, pjevanje, glazbeno stvaralaštvo i glazbene igre. Tim aktivnostima učenici razvijaju glazbene sposobnosti i kreativnost te doživljavaju glazbu u cijelosti. Prema sposobnostima i interesima učenika te njihovoj dobi, zbog otvorenosti nastave glazbe, učitelj

može staviti naglasak na neku od tih aktivnosti. Ova domena izravno utječe na temelje za realizaciju izvođenja izvannastavnih aktivnosti te izborne i fakultativne nastave kao što su pjevački zbor, individualno sviranje, plesne skupine, folklorni ansambli i slično (MZO, 2019).

Domena C (Glazba u kontekstu) ishodište pronalazi u domenama A i B s kojima se isprepliće te im je nadopuna. U okviru ove domene učenici otkrivaju vrijednosti glazbene i kulturne baštine na regionalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini, uočavaju razvoj i utjecaj glazbene umjetnosti na društvo i povezuju ju s ostalim umjetnostima (MZO, 2019).

5. Slušanje i upoznavanje glazbe u nastavi Glazbene kulture

Slušanje i upoznavanje glazbe jedno je od najmlađih područja u nastavi glazbe u općeobrazovnoj školi koje se u hrvatskim nastavnim programima pojavljuje tek 1950. godine spominjanjem radija i gramofona. Ono se tada moglo shvatiti samo kao preporuka jer nije postojao točno određeni program. Svaki je novi program sljedećih godina slušanje glazbe u glazbenoj nastavi i dalje predstavljao kao mogućnost i preporuku sve do 1972. godine. Tada se područje slušanja glazbe naziva Poznavanje glazbene literature, a u tom je programu naveden popis djela za slušanje i prepoznavanje određenih glazbenih sastavnica kao što su instrumenti i glazbeni oblici. 1984. godine u novom je nastavnom programu glazba postala sredstvo razvijanja glazbenog ukusa i upoznavanja glazbe kao takve s još većim popisom djela za slušanje. Slušanje glazbe postalo je jedino obvezno područje u nastavi glazbe 2006. godine (Rojko, 2012a).

Prema Vidulin, Plavšić i Žauhar (2020) slušanju glazbe nije se pridavala velika pažnja tijekom povijesti jer učitelji nisu imali glazbala ili ih uopće nisu znali svirati te nije postojala tehnologija kojom se danas reproducira glazba. Slušanje glazbe i odlazak na koncerte bila je velika privilegija onih iz imućnih obitelji. Autorice smatraju da su za današnju poziciju aktivnosti slušanja glazbe i doživljavanja glazbe ključne društvene promjene te razvoj tehnologije i dostupnost sredstava za reprodukciju glazbe.

Vidulin i sur. (2020) navode da slušanje glazbe prema načinu može biti aktivno ili pasivno. Aktivno slušanje glazbe označava svjesno usmjeravanje pažnje na glazbu prilikom slušanja. Andreis (1967; prema Vidulin i sur., 2020) aktivno slušanje opisuje kao slušateljevu suradnju sa skladateljem. Kada slušač aktivno sluša, sposoban je analizirati i estetski procijeniti glazbu koju sluša, ukoliko ima odgovarajuće znanje. S druge strane, pasivno slušanje glazbe

odnosi se na situacije u kojima se ne usmjerava pažnja na glazbu koja se čuje ili je glazba samo u pozadini tijekom obavljanja neke aktivnosti (Vidulin i sur., 2020).

Cook (1990; prema Senjan, 2018) govori da se slušanje glazbe u nastavi glazbene kulture, odnosno glazbene umjetnosti dijeli na glazbeno slušanje i muzikološko slušanje. Glazbeno slušanje usmjereno je na zadovoljstvo i ima estetsku svrhu, dok se muzikološko slušanje odnosi na upoznavanje informacija o djelu u svrhu teoretskog učenja.

Rojko (2012a) smatra da je u današnjem svijetu poznavanje glazbenih djela uvjet kulture čovjeka, naspram prijašnjeg mišljenja da je ključno znati svirati, pjevati i poznavati note. Umjesto vlastitog muziciranja, slušanje je jedini način upoznavanja velike glazbe, razvijanja glazbenog ukusa i kritičkog mišljenja prema glazbi. Također, slušanje je važno za razvoj auditivne sposobnosti koja je danas vrlo zapostavljena budući da je svijet fokusiran na ono vizualno. Adorno (1972; prema Rojko, 2012a) upoznavanje glazbe slušanjem uspoređuje s upoznavanjem likovne umjetnosti i književnosti. Jasno je da se umjetnička osjećajnost za likovnu umjetnost i likovna djela ne može razvijati izradom likovnih djela, kao ni umjetnička osjećajnost za književnost pisanjem sastavaka, već promatranjem i analizom likovnih umjetničkih djela te čitanjem književnih djela. Jednako je tako i s glazbom, odnosno slušanjem glazbenih djela.

Cilj slušanja glazbe je razvoj glazbenog ukusa i upoznavanje same glazbe, a sadržaj slušanja je umjetničko djelo (Rojko, 2012a). Na nastavi glazbe, tijekom razgovora i analize tog glazbenog umjetničkog djela, ono postaje sredstvo učenja o glazbi, a samim time i sredstvo evaluacije. Glazba je i sredstvo razvijanja elemenata glazbenog sluha poput razvoja slušne percepcije, slušne koncentracije i upoznavanja glazbenih pojmova (Atanasov Piljek i Margetić, 2011). Za razvoj glazbenih sposobnosti slušanjem glazbe nužno je da slušanje bude aktivno, a to se postiže postavljanjem zadataka neposredno prije slušanja glazbe koji se odnose isključivo na glazbene elemente kao što su melodija, tempo, dinamika, ritam, izvodilački sastav i glazbeni oblici (Rojko, 2012a).

U Kurikulumu (MZO, 2019) je navedeno da se sve aktivnosti tijekom učenja i poučavanja glazbe trebaju zasnivati na slušnom iskustvu. Kada se djelo aktivno i analitički sluša, njime učenici upoznaju glazbeno-izražajne sastavnice, principe organizacije glazbenog djela, odnosno glazbene oblike i vrste te obilježja djela različitih kultura i tradicija. Slušanjem glazbenih djela postiže se i estetski odgoj učenika. Sadržaji slušanja glazbe trebaju biti najbolje moguće kvalitete, a posebno je važno obratiti pozornost na trajanje i karakter skladbi koji

moraju biti primjereni dobi učenika. Pomoću pomno odabranih glazbenih djela različitih razdoblja, stilova, vrsta i žanrova, učenici usvajaju kriterije za estetski i kritički doživljaj glazbe te razvijaju glazbeni ukus. Također, za potpuno usvajanje odgojno-obrazovnih ishoda tijekom nastave glazbe, vrlo je važno učenicima omogućiti posjet kulturno-glazbenih događaja u školi i izvan nje.

5.1. Odgojno-obrazovni ishodi domene A

Prema Kurikulumu (MZO, 2019) tijekom prva četiri razreda osnovne škole u okviru domene A (Slušanje i upoznavanje glazbe) učenici trebaju usvojiti po dva odgojno-obrazovna ishoda u svakom razredu. Ishodi su određeni na način da omogućuju konstantan razvoj i nadogradnju glazbenih i općih kompetencija učenika, a sva usvojena znanja i vještine u jednom ciklusu prožimaju se u svakom sljedećem odgojno-obrazovnom ciklusu.

5.1.1. Prvi razred

- Ishod: OŠ GK A.1.1. Učenik poznaje određeni broj skladbi.

U prvome ishodu prvoga razreda, opisano je da učenik treba poznavati određeni broj kraćih cjelovitih skladbi, stavaka ili ulomaka različitih vrsta glazbe.

Sadržaji na temelju kojih se ostvaruje ovaj ishod su cjelovite skladbe, stavci ili ulomci klasične, tradicijske, popularne, jazz i filmske glazbe.

Za ostvarenje ovoga ishoda, preporučeno je da učenik poznaje tri do deset skladbi koje se upoznaju pomoću njihovih zvučnih zapisa. Obavezno je cjelovito slušanje određenog stavka ili ulomka, odnosno cijele skladbe, a preporuča se i višekratno slušanje (koje ne mora biti uzastopno) jer se takvim slušanjem potiče učenika na pamćenje skladbe, naziva skladbe i imena skladatelja. Učitelj tijekom godine prati ostvarenje ishoda na različite načine (najbolje formativnim oblicima praćenja) te potiče učenike na što višu razinu poznavanja glazbenih djela kontinuiranim i ustrajnim radom. Poželjna je i posjeta najmanje jednom glazbeno-kulturnom događaju. Učitelj samostalno odabire glazbena djela za slušanje uzimajući u obzir popis preporučenih skladbi u Kurikulumu. Te skladbe trebale bi biti primjerene dobi učenika te bi se njima trebali realizirati svi odgojno-obrazovni ishodi navedeni u određenoj godini.

- Ishod: OŠ GK A.1.2. Učenik temeljem slušanja, razlikuje pojedine glazbeno-izražajne sastavnice.

U ovome ishodu opisano je da učenik treba razlikovati određene glazbeno-izražajne sastavnice kao što su metar/dobe, tempo, visina tona, dinamika i boja/izvođači na temelju slušanja skladbi.

Sadržaji na temelju kojih se ostvaruje ovaj ishod su cjelovite skladbe, stavci ili ulomci klasične, tradicijske, popularne, jazz i filmske glazbe.

Kako bi se ovaj ishod ostvario, preporučeno je da, tijekom slušanja glazbe, učenik označava metar/dobe pljeskanjem ili koračanjem te da glazbeno-izražajne sastavnice prepozna s naglaskom na suprotna obilježja (tempo – brzo ili polagano, visina tona – duboko ili visoko, dinamika – tiho ili glasno i boja/izvođači – jedan ili više njih, a prepoznavanje glazbala i pjevačkih glasova nije obvezno iako ih učenici u praksi prepoznaju) uz pomoć ili poticaj učitelja te samostalno. Važno je napomenuti da se korištenje stručne terminologije ne zahtjeva od učenika.

5.1.2. Drugi razred

- Ishod: OŠ GK A.2.1. Učenik poznaje određeni broj skladbi.

Razrada ishoda te sadržaji i preporuke za ostvarivanje ovog ishoda jednake su kao i u ishodu OŠ GK A.1.1. i mogu se pronaći u poglavlju 5.1.1.

- Ishod: OŠ GK A.2.2. Učenik temeljem slušanja, razlikuje pojedine glazbeno-izražajne sastavnice.

Ovaj se ishod razlikuje od ishoda OŠ GK A.1.2 (koji se može pronaći u poglavlju 5.1.1.) jedino u prepoznavanju glazbeno-izražajnih sastavnica. One se i dalje prepoznaju s naglaskom na suprotna obilježja, ali je to prepoznavanje prošireno na više opisa. Tempo se u drugome razredu opisuje kao brz, umjeren ili polagan, visina tona kao visoka, srednja ili duboka, a dinamika kao glasno, srednje glasno ili tiho. Boja, odnosno izvođači se i dalje prepoznaju ovisno o tome je li jedan ili ih ima više uz neobavezno prepoznavanje glazbala i pjevačkih glasova, iako ih u praksi učenici prepoznaju. U drugome razredu, u glazbeno-izražajne sastavnice koje učenici prepoznaju dodana je i melodija koju opisuju kao uzlaznu ili silaznu.

5.1.3. Treći razred

- Ishod: OŠ GK A.3.1. Učenik poznaje određeni broj skladbi.

Razrada ishoda te sadržaji i preporuke za ostvarivanje ovog ishoda jednake su kao i u ishodu OŠ GK A.1.1. i mogu se pronaći u poglavlju 5.1.1.

- Ishod: OŠ GK A.3.2. Učenik temeljem slušanja, razlikuje pojedine glazbeno-izražajne sastavnice.

Ovaj se ishod razlikuje od ishoda OŠ GK A.2.2 (koji se može pronaći u poglavlju 5.1.2.) u količini glazbeno-izražajnih sastavnica koje učenici trebaju usvojiti te u njihovim opisima. Uz metar/dobe, tempo, visinu tona, dinamiku i boju/izvođače, u trećem razredu učenici trebaju prepoznati i oblik pjesme, odnosno skladbe. Tijekom slušanja, označavaju metar/dobe koračanjem ili pljeskanjem. Zatim, melodiju prepoznaju kao uzlaznu ili silaznu, dinamiku kao glasno, srednje glasno, srednje tiho, tiho, postupno glasnije i postupno tiše (iako je u nastavnoj praksi teško da će djeca to moći razlikovati), a za oblik pjesme ili skladbe uočavaju zvuče li dijelovi isto ili različito.

5.1.4. Četvrti razred

- Ishod: OŠ GK A.4.1. Učenik poznaje određeni broj skladbi.

Razrada ishoda te sadržaji i preporuke za ostvarivanje ovog ishoda jednake su kao i u ishodu OŠ GK A.1.1. i mogu se pronaći u poglavlju 5.1.1.

- Ishod: OŠ GK A.4.2. Učenik temeljem slušanja, razlikuje pojedine glazbeno-izražajne sastavnice, osnovne skupine glazbala i pjevačkih glasova te boje muških i ženskih pjevačkih glasova.

U ovome ishodu, opisano je da učenik treba razlikovati glazbeno-izražajne sastavnice (dobe, visina tona, melodija, dinamika, boja/izvođači, oblik) na temelju slušanja skladbi. Osim glazbeno-izražajnih sastavnica, učenik u četvrtom razredu treba razlikovati osnovne skupine glazbala (glazbala s tipkama, glazbala sa žicama, puhačka glazbala i udaraljke), osnovne skupine pjevačkih glasova (ženski, muški, dječji) te boje pjevačkih glasova (duboki, srednje visoki i visoki muški i ženski glas – što u praksi nije u potpunosti primjereno uzrastu).

Sadržaji na temelju kojih se ostvaruje ovaj ishod su cjelovite skladbe, stavci ili ulomci klasične, tradicijske, popularne, jazz i filmske glazbe koji su primjereni učeničkim sposobnostima i njihovoj dobi.

Preporuke za ostvarenje ovoga ishoda jednake su kao i u ishodu OŠ GK A.3.2. (koji je opisan u poglavlju 5.1.3.) uz proširivanje prepoznavanja glazbeno-izražajnih sastavnica te razlikovanja osnovnih skupina glazbala, pjevačkih glasova i boja pjevačkih glasova. U četvrtom razredu, učenici tempo označavaju kao brz, umjeren ili polagan te primjećuju postupno

ubrzavanje ili usporavanje, melodiju tijekom slušanja skladbi opisuju kao uzlaznu, silaznu, pjevnu, postupnu ili skokovitu, za boju/izvođače i dalje opisuju pojavljuje li se jedan ili više njih, ali i prepoznaju glazbala, odnosno skupine glazbala i pjevačkih glasova te boje pjevačkih glasova – duboki, srednje visoki ili visoki muški i ženski glas (iako je u praksi teško da će djeca razlikovati srednje visoki glas od visokog ili dubokog). Učenici postupno upoznaju talijanske oznake za tempo, dinamiku i način izvođenja.

Kroz različite skladbe pojavljuju se zvukovi brojnih gudačkih instrumenata gdje je najistaknutija violina.

6. Violina

Slika 1. *Violina*

Violina pripada skupini žičanih gudačkih instrumenata. Najmanjih je dimenzija i najvirtuozniji je instrument od skupine gudača. Za vrijeme sviranja drži se na ramenu i pridržava bradom na naslonu (Samaržija, 2017). Izrazito je zanimljiv instrument koji postoji već nekoliko stoljeća. Krhkog izgleda, strukturalno se nije drastično mijenjala već dugo vremena čime je dočarano savršenstvo njenog dizajna, i kao glazbenog instrumenta i kao vizualno prekrasnog predmeta. Za određene dijelove violine koristi se određena vrsta drveta

kako bi se proizvela najbolja kvaliteta tona. Ono se mora sjeći u točno određeno doba godine, između prosinca i siječnja, a siječe se i koristi samo južna strana stabla (Otto, 1875; prema Chan, 2015).

Violina se svira prstima, odnosno *pizzicato* tehnikom ili gudalom. Gudalo je drveni štap na kojem su nategnute strune od konjskog repa (Samaržija, 2017).

Slika 2. *Gudalo*

6.1. *Violina kroz povijest*

Nemoguće je točno navesti kada je nastala prva violina u svijetu budući da je njen nastanak i razvoj trajao godinama. Prethodnik violine, čiji autentični primjerak više ne postoji, naziva se rebec, a nastao je u 10. stoljeću. Taj instrument imao je tri žice, za razliku od violine koja ih ima četiri. Graditelji violina njen su izgled i zvuk mijenjali i prilagođavali prostoru u kojem se sviralo te glazbi koja se svirala sve dok nisu došli do današnjih karakteristika violine (Dabac, 2019).

Izgradnja violina njegovana je kao obiteljska tradicija, gdje su se svi procesi izgradnje prenosili s koljena na koljeno. Najpoznatiji kotao graditeljskih obitelji, poput obitelji Amati, Stradivari i Guarneri, nalazio se u gradu Cremoni (Italija) koji je upravo radi toga prozvan gradom violina. Sve te obitelji u većini su slučajeva posao izgradnje učile jedne od drugih. Violine su ručno bile rađene na takav poseban način, da su one koje su do danas očuvane u identičnom stanju kao iz doba iz kojeg datiraju, a najčešće je to 300 do 400 godina (Dabac, 2019).

Prvu violinu koja je povijesno dokumentirana izradio je Andrea Amati polovicom 16. stoljeća. Obiteljskom lozom njegovo je znanje došlo do njegovog unuka Nicola Amatija, čiji je

učenik bio i Antonio Stradivari (Dabac, 2019). Upravo on, kao jedan od najpoznatijih graditelja violina općenito, tvorac je violine *Mesija* čija je vrijednost procijenjena na oko 10 milijuna funti (Hebbert, 2010) te time drži status najvrijednije violine na svijetu. U nekim neslužbenim i nepotvrđenim izvorima navode se i iznosi od preko 100 milijuna funti. Njezina vrijednost, kao i ostalih skupocjenih violina iz prošlosti, ne zasniva se primarno na kvaliteti zvuka, nego na savršenoj kvaliteti izrade. U prilog tome ide eksperiment proveden 2009. gdje je jedan britanski violinist svirao Stradivarijevu violinu iz 1711. godine te četiri moderne violine švicarskog graditelja. Ljudi u publici trebali su odabrati violinu koja im najljepše zvuči bez znanja o kojoj se violini radi. Zanimljivo je da je samo 39 od 180 ljudi izabralo Stradivarijevu violinu (James, 2011). *Mesija* službeno nikad nije bila upotrijebljena na javnom nastupu (James, 2011), no postoje zapisi da ju je Nathan Milstein svirao u prvoj polovici 20. stoljeća te je to iskustvo opisao kao nezaboravno (Bennett i Holland, 2018). *Mesija* se danas čuva u muzeju Ashmolean u Oxfordu, Engleska (James, 2011).

6.2. *Violina i emocije*

Kao jedan od akustički najsavršenijih instrumenata, violina ima izrazito široku glazbenu primjenjivost. Po ljepoti i mogućnosti izražaja emocija, njen ton izrazito parira ljudskom glasu. Tako može izazvati brojna raspoloženja, koja ipak ovise o volji i umijeću svirača – od lirskog i nježnog do napetog i dramatičnog (Boyden i sur., 2014; prema Chan, 2015).

Violina se obično opisuje kao instrument koji ima sposobnost oponašanja ljudskog glasa. Paquette, Peretz i Belin (2013) otkrili su da violina i vokalni podražaji imaju sličan obrazac u pogledu razine uzbuđenja za različite emocije. Ovo otkriće podupire ideju da zvuk violine ima veliki potencijal da utječe na emocije slične onima izazvanim ljudskim glasom. Nagyvary (2013; prema Chan, 2015) navodi kako je violina izvorno dizajnirana kako bi zvučala kao ženski pjevački glas, konkretnije sopran. Tai i Chung (2012) pri usporedbi Stradivarijevih violina i ženskih glasova, pronašli su da violine mogu proizvoditi zvukove slične samoglasnicima koje proizvode ljudi.

Postoje brojna istraživanja koja navode da zvuk violine ima mogućnost izazvati pozitivne emocije te smanjiti razinu anksioznosti kod čovjeka. Lai i suradnici (2008) otkrili su da je slušanje klasične glazbe, koja u većini slučajeva sadrži i zvuk violine, pomoglo u smanjenju razine anksioznosti kod studenata tijekom ispita. Istraživanja su također dala

rezultate koji ukazuju na to da različite boje zvuka koje proizvode različiti glazbeni instrumenti mogu utjecati na emocije i ublažiti stres (Juslin i Västfjäll, 2008).

Ljudi često navode da je slušanje klasične glazbe, na primjer gudačkih instrumentalnih sastava, za njih opuštajuće, zadovoljavajuće te ima potencijala u njima potaknuti pozitivne emocije (Hanser, 2010). Wu, Wun, Lee i Horner (2013) otkrili su da su boje zvuka violine, trube i klarineta sklonije izazvati radosne i vesele emocije, za razliku od trube i flaute koje izazivaju tužne emocije. Violina, međutim, također ima sposobnost izražavanja tužnih i melankoličnih tonova koji se često povezuju s molskim i kromatskim ljestvicama (Juslin i Västfjäll, 2008). Sposobnost violine da izrazi mnoštvo različitih emocija proširuje mogućnost zadovoljavanja emocionalnog stanja i potreba svakog pojedinca.

7. Istraživanje: zastupljenost zvuka violine u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole

7.1. Cilj istraživanja i istraživačka pitanja

Cilj ovog istraživanja je ispitati zastupljenost zvuka violine u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole koje su predložene u Kurikulumu nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije (2019) i nalaze se u vježbenicama za nastavu glazbene kulture.

Istraživačka pitanja koja proizlaze iz cilja su: Je li zvuk violine zastupljen u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole koje su predložene u Kurikulumu nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije (2019) i nalaze se u vježbenicama za nastavu glazbene kulture? U kojem je postotku zvuk violine zastupljen u tim skladbama? Pojavljuje li se zvuk violine učestalije samostalno (kao solo instrument) ili kao dio orkestra?

7.2. Instrumenti i postupci prikupljanja i obrade podataka

Metoda koja se koristi u ovom istraživanju je metoda analize sadržaja, konkretnije kvantitativna analiza (Milas, 2005), odnosno rad na postojećoj dokumentaciji. Kao glavni materijal korištene su digitalne vježbenice za nastavu glazbene kulture za prvi, drugi, treći i četvrti razred osnovne škole izdavačkih kuća Alfa (*Moja glazba 1, Moja glazba 2, Moja glazba 3 i Svijet glazbe 4*), Profil-Klett (*Glazbeni krug 1, Glazbeni krug 2, Glazbeni krug 3 i Glazbeni krug 4*) i Školska knjiga (*Razigrani zvuci 1, Razigrani zvuci 2, Razigrani zvuci 3 i Allegro 4*). Iz tih vježbenica u obzir su uzete skladbe koje se reproduciraju tijekom nastave glazbene kulture, a nalaze se i na popisu preporučenih skladbi za slušanje u Kurikulumu nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije iz 2019. godine. Specifičnog instrumenta za ovakvo istraživanje nema, stoga je za potrebe ovog istraživanja konstruiran poseban instrument koji je nazvan *Obrazac prikupljanja podataka*. Cjeloviti *Obrazac* nalazi se u prilogu na kraju ovog rada (prilog 1).

Prije instrumenta, napravljene su četiri tablice sa popisom svih skladbi za slušanje glazbe koje se pojavljuju u svakom razredu u prethodno navedenim vježbenicama za Glazbenu kulturu. U njima je naznačeno pojavljuju li se skladbe u Kurikulumu nastavnog predmeta

Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije iz 2019. godine. Skladbe koje se pojavljuju u Kurikulumu (2019) zatim su unesene u *Obrazac prikupljanja podataka* te su analizirane.

Obrazac prikupljanja podataka konstruiran je u obliku tablice i korišten je na sljedeći način: tablica je primarno podijeljena na četiri stupca od kojih svaki glavni stupac predstavlja jedan razred. Unutar stupaca svakog razreda nalaze se dvije kategorije: O što znači orkestar, tj. violina se u skladbi čuje unutar orkestra te SV što znači solo violina, tj. violina se u skladbi čuje kao solo instrument.

Tijekom slušanja skladbi, u tablicu se unosi znak X u stupac kojem skladba pripada ako sadrži zvuk violine, a u slučaju da zvuk violine uopće nije prisutan, unosi se znak 0 . Skladbe u kojima se violina pojavljuje unutar orkestra, ali ujedno i kao solistički instrument, označene su znakom X u oba stupca.

Nakon analize, podaci iz *Obrasca* uneseni su u ranije konstruirane tablice sa popisom skladbi za slušanje u prva četiri razreda osnovne škole.

7.3. Rezultati

U ovom se istraživanju htjelo ispitati učestalost pojave zvuka violine u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole.

U sljedećim tabličnim prikazima može se vidjeti popis svih skladbi po razredima koje se nalaze u vježbenicama korištenima u ovom istraživanju te pojavljuju li se te skladbe na popisu preporučenih skladbi u Kurikulumu nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije (2019). U zadnja dva stupca u tablicama prikazano je pojavljuje li se zvuk violine u tim skladbama te u kojem obliku (kao dio orkestra ili kao solo violina). One skladbe koje se nalaze u vježbenicama, ali nisu na popisu preporučenih skladbi u Kurikulumu nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije (2019) nisu analizirane.

Tablica 2. Popis skladbi iz vježbenica za Glazbenu kulturu za 1. razred osnovne škole

1. RAZRED				
Skladatelj i naziv skladbe		Kurikulum	O	SV
1.	Anderson-Lopez, Kristen i Lopez, Robert: Snjegovića sa mnogom gradi	-		
2.	Arlen, Harold: <i>Iznad duge</i>	+	X	
3.	Bach, Johann Sebastian: <i>Badinerie</i>	+	X	
4.	Bach, Johann Sebastian: <i>Menuet</i>	+	X	
5.	Banchieri, Adriano: <i>Životinjski kontrapunkt</i>	-		
6.	Bartok, Bela: <i>Igra</i>	-		
7.	Beethoven, Ludwig van: <i>Ptičja tuga</i>	+	0	0
8.	Beethoven, Ludwig van: <i>Romanca</i>	-		
9.	Beethoven, Ludwig van: <i>Za Elizu</i>	+	0	0
10.	Bjelinski, Bruno: <i>Tajni jezik</i>	-		
11.	Black, James Milton: <i>Oh, When the Saints</i>	+	0	0
12.	Britten, Benjamin: <i>Vodič kroz orkestar za mlade</i>	-		
13.	Churchill, Franck: <i>Heigh-ho</i>	-		
14.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Labuđe jezero</i>	+	X	
15.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Napuljski ples</i>	+	X	
16.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Valcer cvijeća</i>	+	X	
17.	David, Mack – Hoffman, Al: <i>Bibbidi-Bobbidi-Boo</i>	+	X	
18.	Dedić, Arsen: <i>Čemu služe roditelji</i>	-		
19.	Gershwin, George: <i>Rapsodija u plavom</i>	-		
20.	Gotovac, Pero: <i>Eci peci pec</i>	-		
21.	Gotovac, Pero: <i>En ten tini</i>	-		
22.	Grieg, Edvard: <i>U pećini gorskoga kralja</i>	-		
23.	Gruber, Franz: <i>Tiha noć</i>	-		
24.	Haley, Bill: <i>Rock Around The Clock</i>	-		
25.	John, Elton i Rice, Timothy: <i>Osjećaš li ljubav tu?</i>	-		
26.	Krnic, Boris: <i>Medo pleše</i>	-		
27.	Kuhar, Roman: <i>Abeceda</i>	-		

28.	Matz, Rudolf: <i>Stara ura igra polku</i>	-		
29.	Menken, Alan: <i>Sav taj svijet</i>	-		
30.	Mihaljević, Branko: <i>Zeko i potočić</i>	-		
31.	Miletić, Miroslav: <i>Bubnjar</i>	-		
32.	Mozart, Leopold: <i>Vožnja saonicama</i>	-		
33.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Alla Turca</i>	-		
34.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Kruh s maslacem</i>	-		
35.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Otmica iz Saraja</i>	-		
36.	Musorgski, Modest Petrovič: <i>Ples pilića</i>	+	X	
37.	Nepoznati skladatelj: <i>Ples konja</i>	-		
38.	Pejačević, Dora: <i>Ruža</i>	-		
39.	Perpetuum Jazzile: <i>Kiša</i>	-		
40.	Pierpont, James Lord: <i>Zvončići</i>	-		
41.	Prokofjev, Sergej Sergejevič: <i>Gavotte</i>	-		
42.	Prokofjev, Sergej Sergejevič: <i>Koračnica</i>	-		
43.	Reinhardt, Django: <i>Minor Swing</i>	+	X	X
44.	Rodrigo, Joaquin: <i>Seoski ples</i>	-		
45.	Rossini, Gioacchino: <i>Oluja</i>	-		
46.	Runjanin, Josip – Mihanović, Antun: <i>Lijepa naša domovino</i>	+	X	
47.	Rutter, John: <i>Angel's Carol</i>	-		
48.	Saint-Saens, Camille: <i>Osobe s dugačkim ušima</i>	+		X
49.	Saint-Saens, Camille: <i>Pijetao i kokoši</i>	+	X	
50.	Schumann, Robert: <i>Divlji jahač</i>	+	0	0
51.	Schumann, Robert: <i>Radostan seljak</i>	+	0	0
52.	Strauss, Johann II (mlađi): <i>Tritsch-Trasch polka</i>	+	X	
53.	Šljivac, Zdravko i Kuliš, Ivan: <i>Sretan Uskrs</i>	-		
54.	Šostakovič, Dmitrij: <i>Koračnica</i>	-		
55.	Tradicijska: <i>Deck the Halls</i> (obrada: Pentatonix)	-		
56.	Tradicijska: <i>Ding dong</i>	-		
57.	Tradicijska: <i>Meksički šešir</i>	-		
58.	Tradicijska: <i>Narodi nam se</i>	-		

59.	Tradicijska: Veselje ti navješćujem	-		
60.	Vaupotić, Miran: <i>Koračnica olovnih vojnika</i>	-		
61.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Jesen</i>	+	X	X
62.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Proljeće</i>	+	X	X
63.	Waldteufel, Emile: <i>Klizački valcer</i>	-		
64.	Warren, Harry i Gordon, Mack: <i>Chatanooga Choo Choo</i>	+	0	0
65.	Webber, Andrew Lloyd: <i>Pie jesu</i>	-		

Tablica 3. Popis skladbi iz vježbenica za Glazbenu kulturu za 2. razred osnovne škole

2. RAZRED				
	Skladatelj i naziv skladbe	Kurikulum	O	SV
1.	Bach, Johann Sebastian: <i>Badinerie</i>	+	X	
2.	Beethoven, Ludwig van: <i>Spavaj mala ribice</i>	-		
3.	Brahms, Johannes: <i>Poco allegretto</i>	-		
4.	Brahms, Johannes: <i>Uspavanka</i>	+	0	0
5.	Brahms, Johannes: <i>Valcer u As-duru</i>	-		
6.	Churchill, Frank i Morey, Larry: <i>Little April Shower</i>	-		
7.	Collins, Phil: <i>You'll Be In My Heart</i>	+	X	
8.	Crnačka duhovna glazba: <i>Nobody knows trouble I've seen</i>	+	0	0
9.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Labuđe jezero</i>	+	X	
10.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Bitka vojnika i miševa</i>	-		
11.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Koračnica</i>	+	X	
12.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Ples šećernih prutića</i>	-		
13.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Plesačice od marcipana</i>	-		
14.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, uvertira</i>	-		
15.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Valcer cvijeća</i>	+	X	
16.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Veliko finale</i>	-		
17.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Ples šećerne vile</i>	+	X	
18.	Dabney, Mark, Brown: <i>Sjaj</i>	-		
19.	Dimšić, Mia: <i>Život nije siv</i>	-		

20.	Dvorak, Antonin: Slavenski ples br. 2 – Dumka	+	X	
21.	Edwin Hawkins Singers: <i>O Happy Day</i>	-		
22.	Fernandez, Joseito: <i>Guantanamo</i>	+	0	0
23.	Franceur, Francois: <i>Gavotta</i>	-		
24.	Furler, Sia: <i>Snjegović</i>	-		
25.	Gillespie, Haven i Coots, Fred: Santa Claus is Coming To Town	-		
26.	Grieg, Eduard: <i>Marš patuljaka</i>	+	0	0
27.	Hačaturjan, Aram: <i>Ples sa sabljama</i>	+	X	
28.	Haydn, Joseph: <i>Andante iz 101. simfonije</i>	-		
29.	Hill, Mildred Jane: <i>Happy Birthday</i>	-		
30.	Joplin, Scott: <i>Ples javorova lista</i>	+	0	0
31.	Kabalevski, Dmitrij: <i>Dražesno nadmudrivanje</i>	-		
32.	Kalogjera, Nikica: <i>Serbus Zagreb</i>	-		
33.	Korsakov, Nikolaj Rimski: <i>Bumbarov let</i>	+	0	0
34.	Lennon, John i McCartney, Paul: <i>Yellow submarine</i>	+	0	0
35.	Lhotka-Kalinski, Ivo: <i>Stari dubrovački plesovi</i>	+	0	0
36.	Mancini, Henry: <i>Tema iz Pink Panthera</i>	+	X	
37.	Mandić, Duško: <i>Hlapićeva pjesma</i>	-		
38.	Mendelssohn, Felix: <i>Prolječna pjesma</i>	-		
39.	Mendelssohn, Felix: <i>Svadbena koračnica</i>	-		
40.	Menken, Alan: <i>I won't say (I'm in love)</i>	+	X	
41.	Mercury, Freddie: <i>We Are the Champions</i>	+	0	0
42.	Moricone, Ennio: <i>Gabrijelova oboa</i>	-		
43.	Morley, Thomas: <i>Mjesec svibanj je</i>	-		
44.	Mozart, Leopold: <i>Dječja simfonija</i>	+	X	
45.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Ah vous dirai-je maman</i> (12 varijacija na francusku pjesmu <i>Oh! Da ti kažem, mama</i>)	+	0	0
46.	Musorgski, Modest Petrovič: <i>Ples pilića</i>	+	X	
47.	Musorgski, Modest Petrovič: <i>Promenada</i>	+	X	
48.	Nepoznati skladatelj: <i>Skarazula Marazula</i>	-		

49.	Offenbach, Jacques: <i>Barkarola</i>	+	X	
50.	Offenbach, Jacques: <i>Can can</i>	+	X	
51.	Paich, David i Porcaro-Toto, Jeff: <i>Afrika</i>	-		
52.	Pecotić, Ante i Novosel, Marko: <i>Igraj, moja Hrvatska</i>	-		
53.	Pergolesi, Giovanni Battista: <i>Gdje je onaj cvijetak žuti</i>	-		
54.	Praetorius, Michael: <i>The Dances From Terpsichore</i>	-		
55.	Putokazi: <i>Tararajčica</i>	-		
56.	Queen: <i>We will rock you</i>	-		
57.	Reich, Steve: <i>City Life</i>	-		
58.	Rodgers, Richard: <i>Do, re, mi</i>	+	X	
59.	Rodgers, Richard: <i>Moje najdraže stvari</i>	+	X	
60.	Rossini, Gioacchino: <i>Duet mačaka</i>	+	0	0
61.	Rožmarić, Tihomir: <i>Juri, juri vlak</i>	-		
62.	Runjanin, Josip – Mihanović, Antun: <i>Lijepa naša domovino</i>	+	X	
63.	Rutter, John: <i>This is the Day</i>	-		
64.	Saint-Saens, Camille: <i>Akvarij</i>	+	X	
65.	Saint-Saens, Camille: <i>Fosili</i>	+	X	
66.	Saint-Saens, Camille: <i>Klokani</i>	+	0	0
67.	Saint-Saens, Camille: <i>Kornjače</i>	+	X	
68.	Saint-Saens, Camille: <i>Labud</i>	+	0	0
69.	Saint-Saens, Camille: <i>Osobe s dugačkim ušima</i>	+		X
70.	Schubert, Franz: <i>Uspavanka</i>	-		
71.	Schumann, Robert: <i>Sanjarenje</i>	+	0	0
72.	Strauss, Johann II (mlađi): <i>Na lijepom plavom Dunavu</i>	+	X	
73.	Strauss, Johann II (mlađi): <i>Pizzicato polka</i>	+	X	
74.	Šljivac, Zdravko: <i>Neobična priča</i>	-		
75.	Šljivac, Zdravko: <i>Valentinovo</i>	-		
76.	Tradicijska, Brazil: <i>Batucada</i>	-		
77.	Tradicijska, Dalmacija: <i>Dubrovačka kontradanca</i>	+	0	0

78.	Tradicijska, Engleska: Jednom davno u gradu kralja Davida	-		
79.	Tradicijska, Gorska Hrvatska: <i>Dipac</i>	+	0	0
80.	Tradicijska, Istra i Kvarner: <i>Balun</i>	+	0	0
81.	Tradicijska, Pokuplje: <i>Zeleni Juraj</i>	-		
82.	Tradicijska, Zagorje: <i>Lepe ti je, lepe ti je Zagorje zelene</i>	+	0	0
83.	Tradicijska: <i>Djetešce nam se rodilo</i>	-		
84.	Tradicijska: <i>Dobar večer, mi kucamo</i>	-		
85.	Tradicijska: <i>Narodi nam se</i>	-		
86.	Tradicijska: <i>Radujte se narodi</i>	-		
87.	Tradicijska: <i>Svim na zemlji mir</i>	-		
88.	Tradicijska: <i>Visom leteć</i>	-		
89.	Villa Lobos, Heitor: <i>Arija</i>	-		
90.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Jesen</i>	+	X	X
91.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Zima</i>	+	X	X
92.	Vivaldi, Antonio: <i>Largo</i>	-		
93.	Wade, John Francis: <i>Pristupite vjerni</i>	-		
94.	Webber, Andrew Lloyd: <i>Memory</i>	+	X	
95.	Whitacre, Eric: <i>Fly To Paradise</i>	-		

Tablica 4. Popis skladbi iz vježbenica za Glazbenu kulturu za 3. razred osnovne škole

3. RAZRED				
Skladatelj i naziv skladbe		Kurikulum	O	SV
1.	Anderson, Leroy: <i>Vožnja saonicama</i>	-		
2.	Andreson-Lopez, Kristen i Lopez, Robert: <i>Love Is an Open Door</i>	-		
3.	Arlen, Harold: <i>Iznad duge</i>	+	X	
4.	Bach, Johann Sebastian: <i>Badinerie</i>	+	X	
5.	Bach, Johann Sebastian: <i>Melodija (Air)</i>	+	X	
6.	Bach, Johann Sebastian: <i>Toccata i fuga u d-molu</i>	-		

7.	Barry, John: <i>James Bond</i>	-		
8.	Beethoven, Ludwig van: <i>Oda radosti</i>	-		
9.	Beethoven, Ludwig van: <i>Za Elizu</i>	+	0	0
10.	Bernstein, Elmer: <i>Sedmorica veličanstvenih</i>	-		
11.	Boccherini, Luigi: <i>Menuet</i>	-		
12.	Cosetto, Emil: <i>Moja diridika</i>	+	0	0
13.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Evgenij Onjegin, Valcer</i>	-		
14.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Ples šećerne vile</i>	+	X	
15.	Dedić, Arsen: <i>Kokotiček lepo poje</i>	-		
16.	di Capua, Eduardo – Mazzucchi, Alfredo: <i>'O sole mio</i>	+	X	
17.	Dragoje, Silvestar i Delić, Branka: <i>Moj daleki prijatelju</i>	-		
18.	Dvorak, Antonin: <i>Humoreska</i>	-		
19.	Feliciano, Jose: <i>Feliz Navidad</i>	-		
20.	Gaj, Ljudevit: <i>Oj, Hrvatska</i>	-		
21.	Gershwin, George: <i>Summertime</i>	-		
22.	Gretry, Andre Ernest Modeste: <i>Magarac i kukavica</i>	-		
23.	Handel, Georg Friedrich: <i>Radost svijetu</i>	+	X	
24.	Jackson 5: <i>I Want You Back</i>	-		
25.	Jackson, Michael: <i>Smooth Criminal</i>	-		
26.	Linda, Solomon: <i>Wimoweh</i>	-		
27.	Lisinski, Vatroslav: <i>Ribar</i>	-		
28.	Liszt, Franz: <i>Ljubavni snovi</i>	-		
29.	Matz, Rudolf: <i>Humoreska</i>	-		
30.	McCartney, Paul – Lennon, John: <i>All My Loving</i>	+	0	0
31.	Menken, Alan: <i>Be Our Guest</i>	+	X	
32.	Mihaljević, Branko: <i>Moj djed</i>	-		
33.	Miller, Glenn: <i>In the mood</i>	+	0	0
34.	Modugno, Domenico: <i>Volare</i>	-		
35.	Mozart, Leopold: <i>Dječja simfonija</i>	+	X	
36.	Mozart, Leopold: <i>Vožnja saonicama</i>	-		
37.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Alla Turca</i>	-		

38.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Čarobna frula, Zbor zvončica</i>	-		
39.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Čežnja za proljećem</i>	-		
40.	Musorgski, Modest Petrovič: <i>Koliba babe Jage</i>	+	X	
41.	Nepoznati skladatelj: <i>Ungaresca</i>	-		
42.	Offenbach, Jacques: <i>Can can</i>	+	X	
43.	Pejačević, Dora: <i>Život cvijeća, Crveni karanfil</i>	-		
44.	Pejačević, Dora: <i>Život cvijeća, Ruža</i>	-		
45.	Pergolesi, Giovanni Battista: <i>Gdje je onaj cvijetak žuti</i>	-		
46.	Perkins, Carl: <i>Blue suede shoes</i>	-		
47.	Pierpont, James: <i>Zvončići</i>	-		
48.	Pintarić, Fortunat: <i>Dudaš</i>	-		
49.	Praetorius, Michael: <i>Plesovi iz Terpsichorea</i>	-		
50.	Prima, Eldridge, Meader: <i>Sing, Sing, Sing</i>	-		
51.	Prokofjev, Sergej: <i>Peća i vuk</i>	+	X	
52.	Rodgers, Richard – Hammerstein, Oscar II: <i>Runolist</i>	+	X	
53.	Rodgers, Richard – Hammerstein, Oscar II: <i>You'll Never Walk Alone</i>	+	X	
54.	Rodgers, Richard: <i>Moje najdraže stvari</i>	+	X	
55.	Rossini, Gioacchino: <i>Duet mačaka</i>	+	0	0
56.	Rossini, Gioacchino: <i>Wilhelm Tell</i>	-		
57.	Rossini, Gioacchino: <i>Seviljski brijač, Cavatina Figara</i>	-		
58.	Runjanin, Josip – Mihanović, Antun: <i>Lijepa naša domovino</i>	+	X	
59.	Saint-Saens, Camille: <i>Koračnica lava</i>	+	X	
60.	Saint-Saens, Camille: <i>Labud</i>	+	0	0
61.	Saint-Saens, Camille: <i>Osobe s dugačkim ušima</i>	+		X
62.	Saint-Saens, Camille: <i>Pijetao i kokoši</i>	+	0	0
63.	Saint-Saens, Camille: <i>Slon</i>	+	0	0
64.	Schumann, Robert: <i>Uspavanka</i>	-		
65.	Serra, Eric: <i>Ples dive</i>	-		
66.	Smetana, Bedrich: <i>Vltava</i>	-		

67.	Strauss, Johann II (mlađi): <i>Pizzicato polka</i>	+	X	
68.	Strauss, Johann: <i>Radetzky marš</i>	+	X	
69.	Telemann, Georg Phillip: <i>Rondino</i>	-		
70.	Tradicijska, Dalmacija: <i>Dva Bracanina</i>	-		
71.	Tradicijska, Dalmacija: <i>Tiridonda, mola bonda</i>	-		
72.	Tradicijska, Istra: <i>Naranča</i>	-		
73.	Tradicijska, Međimurje: <i>Ljubav se ne trži</i>	+		X
74.	Tradicijska, Prigorje: <i>Kriči, kriči tiček</i>	-		
75.	Tradicijska, Tibet: <i>Kang Ding</i>	-		
76.	Tradicijska, Turopolje: <i>Turopoljski drmeš</i>	+	X	
77.	Tradicijska: <i>U to vrijeme godišta</i>	-		
78.	Tradicijska: <i>Veselje ti navješćujem</i>	-		
79.	Tutić, Zrinko i Dujmić, Rajko: <i>Moja domovina</i>	-		
80.	Ungar, Miro i Ungar, Alan: <i>Tata, ti me voliš</i>	-		
81.	Varošanec, Zvonimir: <i>Moja baka</i>	-		
82.	Verdi, Giuseppe: <i>Trijumfalna koračnica</i>	-		
83.	Villa-Lobos, Heitor: <i>Mali vlak</i>	-		
84.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Proljeće</i>	+	X	X
85.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Zima</i>	+	X	X
86.	Wallinger, Josip: <i>Padaj s neba</i>	-		
87.	Webber, Andrew Lloyd: <i>Fantom u operi, tema</i>	-		
88.	Weber, Carl Maria: <i>Zbor lovaca</i>	-		
89.	Weiss, George David i Thiele, Bob: <i>What a wonderful World</i>	-		
90.	Williams, John: <i>Hedwig's theme</i>	-		

Tablica 5. Popis skladbi iz vježbenica za Glazbenu kulturu za 4. razred osnovne škole

4. RAZRED				
	Skladatelj i naziv skladbe	Kurikulum	O	SV
1.	Albinoni, Tomaso: <i>Adagio u g-molu</i>	-		

2.	Anderson, Leroy: <i>Syncopated Clock</i>	-		
3.	Babin, Vladimir: Varijacije na francusku dječju pjesmu <i>Ah, reći ću vam, majko (Blistaj, blistaj)</i>	-		
4.	Bach, Johann Sebastian i Gounod, Charles: <i>Ave Maria</i>	-		
5.	Bach, Johann Sebastian: <i>Preludij u es-molu</i>	-		
6.	Beethoven, Ludwig van: <i>Oda radosti</i>	-		
7.	Beethoven, Ludwig van: <i>Sonatina za mandolinu i čembalo</i>	-		
8.	Beethoven, Ludwig van: <i>Za Elizu</i>	+	0	0
9.	Bernstein, Elmer: <i>Sedmorica veličanstvenih, tema</i>	-		
10.	Bizet, Georges: <i>Arležanka, Farandola</i>	-		
11.	Bizet, Georges: <i>Carmen Fantasie</i>	-		
12.	Bizet, Georges: <i>Carmen, Avec la garde montante</i>	-		
13.	Bjelinski, Bruno: <i>Šu Šu, Šu Šu</i>	-		
14.	Brahms, Johannes: <i>Uspavanka</i>	+	0	0
15.	Britten, Benjamin: <i>Mlada osoba upoznaje orkestar</i>	-		
16.	Carey, Mariah; Horner, James i Jennings, Will: <i>Where Are You Christmas?</i>	-		
17.	Chopin, Frederic: <i>Briljantni valcer</i>	-		
18.	Chopin, Frederic: <i>Etida u a-molu</i>	-		
19.	Chopin, Frederic: <i>Valcer u a-molu</i>	-		
20.	Copland, Aaron: <i>Fanfare za običnog čovjeka</i>	-		
21.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Godišnja doba, Listopad</i>	-		
22.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Koncert za klavir i orkestar u b-molu</i>	-		
23.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Arapski ples</i>	-		
24.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Kineski ples</i>	+	X	
25.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Koračnica</i>	+	X	
26.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Ples Klare i Orašara</i>	-		
27.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Ruski ples - Trepak</i>	+	X	
28.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Španjolski ples</i>	-		
29.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Valcer cvijeća</i>	+	X	
30.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Valcer pahuljica</i>	+	X	

31.	Čajkovski, Petar Iljič: <i>Ples šećerne vile</i>	+	X	
32.	Debussy, Claude: <i>Dvije arabeske</i>	-		
33.	Debussy, Claude: <i>Mjesečina</i>	-		
34.	Dedić, Arsen: <i>Himna zadrugara</i>	-		
35.	Dedić, Arsen: <i>Kad bi svi</i>	-		
36.	Dedić, Arsen: <i>U registraturi, tema</i>	-		
37.	Dimšić, Mia: <i>Život nije siv</i>	-		
38.	Dvorak, Antonin: <i>Slavenski plesovi, Furiant</i>	+	X	
39.	Fantomi: <i>Sretan ti rođendan</i>	-		
40.	Faure, Gabriel: <i>Requiem, In Paradisum</i>	-		
41.	Franck, Caesare: <i>Pastorale za orgulje</i>	-		
42.	Freed, Arthur i Brown, Nacio Herb: <i>Singing in the Rain</i>	-		
43.	Gerrard, Matthew i Nevil, Robbie: <i>We're All in This Together</i>	-		
44.	Gershwin, George: <i>Amerikanac u Parizu</i>	-		
45.	Gershwin, George: <i>Summertime</i>	-		
46.	Giacchino, Michael: <i>Married life</i>	-		
47.	Gomes de Abreu, Jose: <i>Tico Tico</i>	-		
48.	Gotovac, Pero: <i>Eci peci pec</i>	-		
49.	Gotovac, Pero: <i>Ekete pekete</i>	-		
50.	Gotovac, Pero: <i>En ten tini</i>	-		
51.	Gotovac, Pero: <i>Pošla patka preko Save</i>	-		
52.	Gotovac, Pero: <i>Ringa ringa raja</i>	-		
53.	Gounod, Charles: <i>Romeo i Julija, Je veux vivre</i>	-		
54.	Grieg, Eduard: <i>Marš patuljaka</i>	+	0	0
55.	Grieg, Edvard: <i>Holberg suita</i>	-		
56.	Grieg, Edvard: <i>Peer Gynt, Jutro</i>	-		
57.	Grieg, Edvard: <i>Peer Gynt, U pećini gorskog kralja</i>	-		
58.	Hačaturjan, Aram: <i>Ples sa sabljama</i>	+	X	
59.	Hačaturjan, Aram: <i>Ples sablji</i>	-		
60.	Handel, George Frideric: <i>Water Music, Air</i>	-		

61.	Hayashi, Eitetsu: <i>Fertility of the Sea</i>	-		
62.	Hill, Mildred Jane: <i>Happy Birthday</i>	-		
63.	Holst, Gustav: <i>Planete, Jupiter</i>	-		
64.	Jackson, Michael: <i>Heal the World</i>	-		
65.	Jelusić, Dino: <i>Ti si moja prva ljubav</i>	-		
66.	Jenkins, Karl: <i>Adiemus</i>	-		
67.	Jenkins, Karl: <i>Chorale VI (Sol-Fa)</i>	-		
68.	Jenkins, Karl: <i>White Water</i>	-		
69.	Joplin, Scott: <i>The Entertainer</i>	-		
70.	Kahn, Gus: <i>My Baby Just Cares for Me</i>	-		
71.	Kaplan, Josip: <i>Mjesečev pjesnik</i>	-		
72.	Kingsley, Gershon: <i>Popcorn</i>	-		
73.	Kondo, Koji: <i>Super Mario</i>	-		
74.	Korać, Aleksandar: <i>Molimo za finu tišinu</i>	-		
75.	Lennon, John i McCartney, Paul: <i>Ob-La-Di, Ob-La-Da</i>	-		
76.	Lennon, John i McCartney, Paul: <i>Yellow submarine</i>	+	0	0
77.	Leopold, Siniša: <i>Vrtuljak</i>	-		
78.	Lhotka-Kalinski, Ivo: <i>Potočić</i>	-		
79.	Loituma: <i>Ievan polka</i>	-		
80.	Mancini, Henry: <i>Strings of Fire</i>	-		
81.	Maorska molitva iz Novog Zelanda: Wairua Tapu/Dobrodošao Duše Sveti	-		
82.	Marquez, Arturo: <i>Danzon br. 2</i>	-		
83.	Melcom, Arnold: <i>Most na rijeci Kwai</i>	-		
84.	Mendelssohn, Felix: <i>Svadbena koračnica</i>	-		
85.	Mercury, Freddie: <i>Don't Stop Me Now</i>	-		
86.	Monteverdi, Claudio: <i>Orfej</i>	-		
87.	Mozart, Leopold: <i>Dječja simfonija</i>	+	X	
88.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Figarov pir, uvertira</i>	-		
89.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Gle, igre li krasne</i>	-		
90.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Kruh s maslacem</i>	-		

91.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Simfonija br. 40 u g-molu</i>	-		
92.	Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Sonata za klavir u C-duru, Facile</i>	-		
93.	Musorgski, Modest Petrovič: <i>Gnomus</i>	+	X	
94.	Musorgski, Modest Petrovič: <i>Ples pilića</i>	+	X	
95.	Musorgski, Modest Petrovič: <i>Promenada</i>	+	X	
96.	Musorgski, Modest Petrovič: <i>Samuel Goldberg i Schmuyle</i>	+	X	
97.	Nepoznati skladatelj: <i>Romansa</i>	-		
98.	Nintendo: <i>Wii Music</i> (glazba za video igrice)	-		
99.	Ocvirk, Darko i Kolarik, Gordana: <i>Patnje jednog vuka, Bigijeva pjesma</i>	-		
100.	Ocvirk, Darko i Kolarik, Gordana: <i>Patnje jednog vuka, Vukova pjesma</i>	-		
101.	Offenbach, Jacques: <i>Can can</i>	+	X	
102.	Orff, Carl: <i>Carmina Burana, O Fortuna</i>	-		
103.	Paganini, Niccolo: <i>Karneval u Veneciji</i>	-		
104.	Part, Arvo: <i>Fur Aline</i>	-		
105.	Part, Arvo: <i>Spiegel im Spiegel</i>	-		
106.	Pierpont, James: <i>Jingle Bells</i>	-		
107.	Prokofjev, Sergej: <i>Peća i vuk</i>	+	X	
108.	Rahmanjinov, Sergej: <i>Talijanska polka</i>	-		
109.	Richie, Lionel i Jackson, Michael: <i>We Are the World</i>	-		
110.	Rodgers, Richard: <i>Do, re, mi</i>	+	0	0
111.	Rodgers, Richard: <i>Moje pjesme moji snovi, Vesela pjesma</i>	-		
112.	Rollins, Walter Jack i Nelson, Steve: <i>Frosty the Snowman</i>	-		
113.	Rossini, Gioachino: <i>William Tell, Uvertira</i>	-		
114.	Runjanin, Josip – Mihanović, Antun: <i>Lijepa naša domovino</i>	+	X	
115.	Rutter, John: <i>Candlelight Carol</i>	-		
116.	Saint-Saens, Camille: <i>Akvarij</i>	+	X	
117.	Saint-Saens, Camille: <i>Pijanisti</i>	+	X	

118.	Saint-Saens, Camille: <i>Samson i Dalila, Bacchanale</i>	-		
119.	Schifrin, Lalo: <i>Mission Impossible, tema</i>	-		
120.	Schubert, Franz: <i>Ave Maria</i>	-		
121.	Schubert, Franz: <i>Snivaj, spavaj</i>	-		
122.	Schumann, Robert: <i>Divlji jahač</i>	+	0	0
123.	Sibelius, Jean: <i>Finlandia</i>	-		
124.	Sibelius, Jean: <i>Valse triste</i>	-		
125.	Smetana, Bedrich: <i>Prodana nevjesta, uvertira</i>	-		
126.	Smetana, Bedrich: <i>Vltava</i>	-		
127.	Sousa, John Philip: <i>The Washington Post March</i>	-		
128.	Srednjovjekovni napjev: <i>Gaudete</i>	-		
129.	Stamać, Ivan Ivica: <i>Maestral</i>	-		
130.	Stomp: <i>Out Loud</i>	-		
131.	Strauss, Johan: <i>Priče iz Bečke šume</i>	-		
132.	Strauss, Johan: <i>Proljetni zvuci</i>	-		
133.	Strauss, Johan: <i>Šišmiš, uvertira</i>	-		
134.	Strauss, Johann II (mlađi): <i>Annen polka</i>	-		
135.	Strauss, Johann II (mlađi): <i>Na lijepom plavom Dunavu</i>	+	X	
136.	Strauss, Johann II (mlađi): <i>Tritsch-Trasch polka</i>	+	X	
137.	Strauss, Johann: <i>Radetzky marš</i>	+	X	
138.	Šostakovič, Dmitrij: <i>The Nose</i>	-		
139.	Šostakovič, Dmitrij: <i>Valcer br. 2</i>	-		
140.	The Beatles: <i>With a Little Help From My Friends</i>	-		
141.	The Chainsmokers i Coldplay: <i>Something Just Like This</i>	-		
142.	Thiele, Bob i Weiss, George David: <i>What a Wonderful World</i>	-		
143.	Tiersen, Yann: <i>La Valse d'Amelie</i>	-		
144.	Timberlake, Justin: <i>Can't Stop the Feeling</i>	-		
145.	Tradicijska (Dalmacija): <i>Klakar</i>	-		
146.	Tradicijska, Amerika: <i>Precious Lord</i>	-		
147.	Tradicijska, Baranja: <i>Žito žela Baranjka divojka</i>	-		

148.	Tradicijska, Dalmacija: <i>Čija je ono divojka</i>	-		
149.	Tradicijska, Istra: <i>Polka spašo</i>	-		
150.	Tradicijska, Međimurje: <i>Klinček stoji pod oblokom</i>	+	X	
151.	Tradicijska, Mongolija: <i>Uspavanka</i>	-		
152.	Tradicijska, Podravina: <i>Grizlica</i>	-		
153.	Tradicijska, Prigorje: <i>Prigorska polka</i>	-		
154.	Tradicijska, Slavonija: <i>Tekla voda Karašica</i>	-		
155.	Tradicijska, Wales: <i>Suo Gan</i>	-		
156.	Tradicijska: <i>Farandine moj</i>	-		
157.	Tradicijska: <i>Kalendar</i>	-		
158.	Tradicijska: <i>Radujte se narodi</i>	-		
159.	Tradicijska: <i>Svim na zemlji</i>	-		
160.	Tradicijska: <i>Teče, teče bistra voda</i>	-		
161.	Tradicijska: <i>U se vrime godišta</i>	-		
162.	Trutin-Šupe, Eliana: <i>Djeca pjesme</i>	-		
163.	Tutić, Zrinko i Dujmić, Rajko: <i>Moja domovina</i>	-		
164.	Ute Rapotec, Duško: <i>Riječki karneval</i>	-		
165.	Villa-Lobos, Heitor: <i>Mali vlak iz Caipire</i>	-		
166.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Jesen</i>	+	X	X
167.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Ljeto</i>	+	X	X
168.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Proljeće</i>	+	X	X
169.	Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Zima</i>	+	X	X
170.	Vivaldi, Antonio: <i>Koncert za blok-flautu i orkestar</i>	-		
171.	Wagner, Richard: <i>Lohengrin, Svadbeni zbor</i>	-		
172.	Williams, John: <i>Hedwig's theme</i>	-		
173.	Williams, John: <i>Ratovi zvijezda, Imperijalna koračnica</i>	-		
174.	Yiruma: <i>River Flows In You</i>	+	0	0
175.	Zenker, Ramon; Moreira, Airto i Engels, Gottfried: <i>Samba de Janeiro</i>	-		

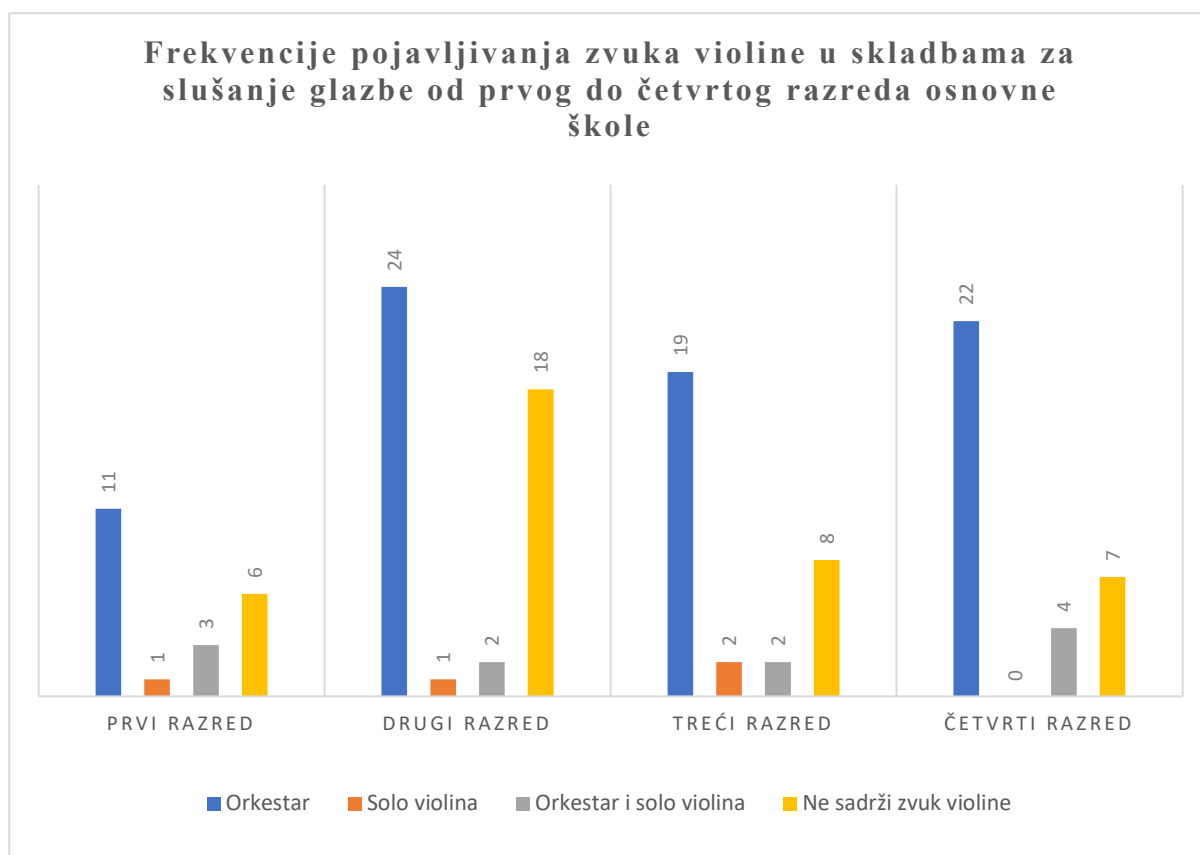
U tablici 6. prikazani su podaci o količini skladbi u vježbenicama od prvog do četvrtog razreda osnovne škole.

Tablica 6. Podaci o količini skladbi za slušanje glazbe u vježbenicama od prvog do četvrtog razreda osnovne škole

	Prvi razred	Drugi razred	Treći razred	Četvrti Razred	Ukupno
Skladbe iz vježbenica	65	95	90	175	358
Skladbe iz vježbenica preporučene Kurikulumom	21	45	31	33	85

Potrebno je napomenuti kako zbroj skladbi u sva četiri razreda u obje kategorije unutar tablice 6. nije jednak ukupnom broju skladbi sadržanih u svim vježbenicama budući da se neke skladbe pojavljuju u više razreda. Točnije, neka skladba pojavljuje se i u prvom i drugom razredu, ali je u ukupnom broju skladbi pribrojena jedanput. Ista nekonzistencija pojavljuje se i u narednom grafičkom prikazu te daljnjim dobivenim rezultatima.

Zanimljiva je činjenica da se od ukupno 358 skladbi koje se nalaze u svim analiziranim vježbenicama samo 85 nalazi na popisu preporučenih skladbi za slušanje u Kurikulumu. Nadalje, od ukupno 85 skladbi koje se nalaze na popisu preporučenih skladbi za slušanje glazbe u Kurikulumu, njih 56 sadrži zvuk violine unutar orkestra, kao solo violina ili oboje, a konkretnije frekvencije pojavljivanja potonje kategorizacije vidljive su na slici 3.

Slika 3. Grafički prikaz frekvencija pojavljivanja zvuka violine u skladbama za slušanje glazbe od prvog do četvrtog razreda osnovne škole

Može se primijetiti kako je zvuk violine najzastupljeniji u okviru orkestra ($M=19$, $SD=5.72$), a nakon toga u većini se slučajeva ne pojavljuje u skladbama za slušanje ($M=9.75$, $SD=5.56$). Kao solistički instrument pojavljuje se u malom broju primjera ($M=1$, $SD=0.82$), štoviše u četvrtom se razredu ne pojavljuje uopće. U neznatno većem opsegu, zvuk violine pojavljuje se u kombinaciji s orkestrom ($M=2.75$, $SD=0.96$). Generalno gledajući, zvuk violine pojavljuje se u 66% analiziranih skladbi, dok se u 18% skladbi violina pojavljuje kao solo instrument.

7.4. Rasprava

Ovim se istraživanjem htjelo ispitati pojavljuje li se zvuk violine u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole koje su predložene u Kurikulumu nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije (2019) i nalaze se u vježbenicama za nastavu glazbene kulture, u kojem je postotku zvuk violine zastupljen u tim skladbama te pojavljuje li se učestalije samostalno (kao solo instrument) ili kao dio orkestra.

Rezultati pokazuju kako se zvuk violine može čuti u većini skladbi (66%) i to ponajviše u sastavu orkestra. Najčešće su to bile skladbe u kojima dominira gudački dio simfonijskog orkestra gdje se violina mogla prepoznati po svojem specifičnom tonu i različitim načinima sviranja (*pizzicato, vibrato, tremolo*, itd.). U skladbama gdje je violina imala solističku ulogu unutar orkestra, svojim je zvukom dočaravala i naglašavala emociju kompletne skladbe. Odličan primjer toga je ciklus koncerata za violinu Antonia Vivaldija *Četiri godišnja doba*, gdje se u svakom stavku pojedinog koncerta može osjetiti drugačija emocija koja je posebno naglašena solističkom dionicom violine.

Violina se, dakle, u prva četiri razreda osnovne škole najčešće može čuti u sklopu orkestra, a kao solistički instrument u 18% skladbi iz vježbenica za nastavu glazbene kulture preporučenih Kurikulumom nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije iz 2019. godine. Iako se taj broj možda čini malen, treba uzeti u obzir da violina nije jedini instrument koji može imati solističku ulogu. U odnosu na broj svih instrumenata koje učenici upoznaju tijekom glazbenog obrazovanja u osnovnoj školi, violina ima velik udio u skladbama za slušanje glazbe. Kao što je već spomenuto, učenici u prva tri razreda osnovne škole prema Kurikulumu nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije (2019) nisu obavezni znati prepoznavati različita glazbala (iako ih u praksi oni prepoznaju), za razliku od očekivanih ishoda učenja u predmetu Glazbena kultura četvrtog razreda u kojem se uključuje i taj segment. Međutim, analizom dobivenih podataka može se vidjeti kako u 4. razredu nema nijedne skladbe u kojoj se violina čuje samo kao solo instrument, a u četiri se skladbe pojavljuje unutar orkestra sa solističkom dionicom.

Tijekom prva četiri razreda osnovne škole velik dio djece počinje pohađati glazbenu školu ili neki drugi oblik glazbenog obrazovanja, kao što su tečajevi, privatni sati i slično. U odabiru instrumenta koji će učiti svirati, zasigurno im pomaže izloženost glazbi koju slušaju na nastavi glazbene kulture, ali i u slobodno vrijeme. Učenjem sviranja glazbenog instrumenta, djeca razvijaju svoje radne navike te im se na taj način osvještava kako rad i kontinuirano vježbanje donose kvalitetne rezultate, a samim time i osobno zadovoljstvo (Brđanović, 2015). Isto tako, sudjelovanjem u glazbenim sastavima i projektima, djeca razvijaju svoje socijalne vještine te povećavaju stupanj socijalne inkluzije, sudjeluju u timskom radu, shvaćaju da su uspjeh i neuspjeh jednako zastupljeni u životu pojedinca, razvijaju kreativnost i kritičko mišljenje o glazbi, a onda te vrline prenose i na ostale aspekte života (Brđanović, 2015). Svladavanje glazbenih vještina pomaže u discipliniranom rješavanju problema te

višezadačnosti na radnom mjestu. Stoga, takav razvoj osobnosti uzdiže kulturnu razinu osobe, utječe na njezino okruženje te potiče kvalitetu života (Atanasov Piljek i Jurkić Sviben, 2016).

Violina, kao vrlo zastupljen i prepoznatljiv instrument, može biti izrazito koristan alat u formiranju dječje osobnosti, razvijanju socijalnih vještina i postavljanju temelja za izgradnju kvalitetne odrasle osobe. Što su djeca više izložena zvuku violine, to je veća šansa da im ona i pobudi zanimanje za učenje sviranja, a uz to onda dolaze ranije navedeni brojni pozitivni aspekti sviranja nekog instrumenta, u ovom slučaju violine.

Uzimajući to sve u obzir, u budućnosti se predlaže istražiti zastupljenost ostalih instrumenata u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole kako bi se ispitalo postoji li značajna statistička razlika u pojavljivanju zvuka violine u odnosu na druge instrumente, odnosno, dominira li njen zvuk u skladbama za slušanje glazbe.

Budući da su se sadržaji proučavali digitalno, tj. *online*, jedan od nedostataka istraživanja je taj što nisu svi audio zapisi jednake kvalitete. Većina servisa na internetu ima neki vlastiti protokol komprimiranja datoteka kako bi se smanjila njihova veličina te ne bi zauzimali puno prostora na serveru. Time se paralelno smanjuje i kvaliteta datoteke, u ovom slučaju audio zapisa. Tako su poneki audio zapisi bili prilično lošije kvalitete te se u slučaju orkestralne izvedbe značajno teže moglo razaznati zvuk pojedinih instrumenata, konkretnije identificirati violinu. Ovaj nedostatak ukazuje i na potencijalni problem prilikom reprodukcije sličnih audio zapisa u učionici za vrijeme nastave glazbene kulture gdje će učenici imati lošije slušačko iskustvo, ne samo zvuka violine, nego i ostalih instrumenata općenito.

8. Zaključak

Zvuk violine se pokazao kao vrlo zastupljen u skladbama za slušanje glazbe u prva četiri razreda osnovne škole i to ponajviše unutar orkestra, a najmanje u obliku dominantnog solističkog instrumenta. Kao jedan od najpopularnijih i kompleksnijih instrumenata, violina je zauzela vrlo visoku poziciju u nastavi glazbene kulture jer je prisutna u toliko načina i oblika, što malo koji instrument ima priliku. Ona se pojavljuje i kao solistički instrument, i kao dio orkestra, bilo simfonijskog, bilo gudačkog, zatim kao dio kvarteta, a uz sve to postoje i brojne tehnike sviranja čime se postižu vrlo različiti zvukovi, a time i ugođaji, emocije i slično. Izlaganjem zvuku violine, postoji veća šansa da će učenici poželjeti svirati taj instrument. Vrijednost sviranja nekog instrumenta je velika budući da se na taj način potiče kvalitetniji razvoj djeteta. Ono postaje odgovornije, stvara radne navike, razvija kritičko mišljenje, postaje sposobno estetski vrednovati glazbu te pospješuje svoje motoričke i kognitivne sposobnosti.

Istraživači navode kako je violina dizajnirana da zvuči kao ljudski glas, u načelu ponajviše kao ženski, a ženskom glasu u glazbenom smislu izrazito je teško odoljeti. Stoga ni ne čudi kako je violina jedan od najprepoznatljivijih glazbenih instrumenata.

Literatura

Ambruš-Kiš, R., Janković, A. i Mamić, Ž. (2020). *Glazbeni krug 1*. Zagreb: Profil-Klett (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://hr.izzi.digital/DOS/12623/19590.html>

Atanasov Piljek, D. (2019). *Moja glazba 1*. Zagreb: Alfa (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://hr.mozaweb.com/mblite.php?cmd=open&bid=HR-ALFA-GLA1-1072&page=1>

Atanasov Piljek, D. (2020). *Moja glazba 2*. Zagreb: Alfa (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://hr.mozaweb.com/mblite.php?cmd=open&bid=HR-ALFA-GLA2-1706&page=1>

Atanasov Piljek, D. (2020). *Moja glazba 3*. Zagreb: Alfa (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://hr.mozaweb.com/mblite.php?cmd=open&bid=HR-ALFA-GLA3-2420&page=1>

Atanasov Piljek, D. i Jurkić Sviben, T. (2016). Sviranje glazbenih instrumenata u osnovnoškolskoj dobi i odabir srednje škole i zanimanja. *Croatian Journal of Education*, 18 (Sp.Ed.2), 15-34.

Atanasov Piljek, D. i Margetić, N. (2011). Umjetničko djelo kao sredstvo evaluacije glazbenog sluha. *Croatian Journal of Education*, 13 (4), 6-40.

Bachem, A. (1955). Absolute pitch. *Journal of the Acoustical Society of America*, 27, 1180–1185.

Banov, N., Brđanović, D., Frančišković, S., Ivančić, S., Kirchmayer Bilić, E., Martinović, A., Novosel, D. i Pehar, T. (2021). *Allegro 4*. Zagreb: Školska knjiga (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://www.e-sfera.hr/prelistaj-udzbenik/35744cd2-fbd9-4d9d-9d93-77fedf9a22dc>

Barbancho, I., de la Bandera, C., Barbancho, A. M. i Tardon, L. J. (2009). *Transcription and expressiveness detection system for violin music*. 2009 IEEE International Conference on Acoustics, Speech and Signal Processing.

Bennett Jr, W. R. i Holland, C. K. (2018). Violins and bowed strings. U W. R. Bennett Jr. (Ur.), *The Science of Musical Sound*. Berlin: Springer.

Brđanović, D. (2015). Glazbena darovitost i obrazovni sustav. *Školski vjesnik*, 64 (4), 661-678.

Carlton, E. (2001). Učenje kroz glazbu. *Dijete, vrtić, obitelj*, 7 (25), 23-24.

Chan, T. H. F. (2015). *The impact of violin playing techniques specifically designed to simulate the human voice on anxiety reduction of college students*. (Diplomski rad). University of Kansas, Lawrence, Sjedinjene Američke Države.

Chocholle, R. (1969). Sluh i buka. *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju*, 20 (1), 45-54.

Čudina-Obradović, M. (1991). *Nadarenost: razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Zagreb: Školska knjiga.

Dabac, V. (2019). *Graditelji violina*. (Diplomski rad). Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija, Zagreb, Hrvatska.

Donlić, N., Ostojić, A. i Brlečić, D. (2021). *Svijet glazbe 4*. Zagreb: Alfa (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na:
<https://hr.mozaweb.com/hr/mblite.php?cmd=open&bid=HR-ALFA-GLA4-3236&page=1>

Hanser, S. B. (2010). Music, health, and well-being. U P. N. Juslin i H. A. Sloboda (Ur.), *Handbook of music and emotion: Theory, research, applications* (str. 849-877). New York: Oxford University Press.

Hebbert, B. (2010). The Invention of Tradition: The Price of Stradivari Violins. *The Conservation, Restoration, and Repair of Stringed Instruments and Their Bows*, 1, 64.

James, T. (2011). In the footsteps of a master. *Engineering & Technology*, 6(11), 48-49.

Jandrašek, V. i Ivaci, J. (2022). *Razigrani zvuci 1*. Zagreb: Školska knjiga (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://www.e-sfera.hr/prelistaj-udzbenik/87c782a5-9ea3-49e7-b7c1-851c4dfb7131>

Jandrašek, V. i Ivaci, J. (2022). *Razigrani zvuci 2*. Zagreb: Školska knjiga (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://www.e-sfera.hr/prelistaj-udzbenik/d88e5b53-7b45-49b3-8d78-41b7601a8a11>

Jandrašek, V. i Ivaci, J. (2022). *Razigrani zvuci 3*. Zagreb: Školska knjiga (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://www.e-sfera.hr/prelistaj-udzbenik/c5612147-7e42-4d1c-8333-e8d1e19dbccf>

Janković, A., Mamić, Ž. i Ambruš-Kiš, R. (2020). *Glazbeni krug 3*. Zagreb: Profil-Klett (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://hr.izzi.digital/DOS/43017/datastore/blocks/3760274/index.html#p=1>

Janković, A., Stojaković, S. i Ambruš-Kiš, R. (2021). *Glazbeni krug 4*. Zagreb: Profil-Klett (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na: <https://hr.izzi.digital/DOS/72948/83438.html>

Juslin, P. N. i Västfjäll, D. (2008). Emotional responses to music: the need to consider underlying mechanisms. *Behavioral and Brain Sciences*, 31(5), 559-621.

Lai, H. L., Chen, P. W., Chen, C. J., Chang, H. K., Peng, T. C. i Chang, F. M. (2008). Randomized crossover trial studying the effect of music on examination anxiety. *Nurse Education Today*, 28(8), 909-916.

Leksikografski zavod Miroslav Krleža [LZMK]. (2021a). Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Pristupljeno 19. 7. 2022. na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=67594>

Leksikografski zavod Miroslav Krleža [LZMK]. (2021b). Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Pristupljeno 18. 5. 2022. na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=56716>.

Leksikografski zavod Miroslav Krleža [LZMK]. (2021c). Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Pristupljeno 20. 5. 2022. na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=57516>.

Leksikografski zavod Miroslav Krleža [LZMK]. (2021d). Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Pristupljeno 20. 5. 2022. na:

<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=42633>.

Majsec Vrbanić, V. (2009). Poticanje glazbom i njezinim elementima. *Dijete, vrtić, obitelj*, 15 (56), 20-24.

Mamić, Ž., Janković, A. i Ambruš-Kiš, R. (2020). *Glazbeni krug 2*. Zagreb: Profil-Klett (digitalno izdanje). Pristupljeno 17.8.2022. na:

<https://hr.izzi.digital/DOS/42957/47871.html>

Milas, G. (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja [MZO]. (2019). Kurikulum nastavnog predmeta Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije. Preuzeto 17.5.2022. s https://skolazazivot.hr/wp-content/uploads/2020/06/GKKGU_kurikulum.pdf

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Republika Hrvatska [MZOŠ]. (2006). Nastavni plan i program za osnovnu školu. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_09_102_2319.html

Narodne novine. (2019). Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Glazbene kulture za osnovne škole i Glazbene umjetnosti za gimnazije. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_151.html

Nikolić, L. (2018). Utjecaj glazbe na opći razvoj djeteta. *Napredak*, 159 (1 - 2), 139-158.

Nikolić, L. i Ercegovac-Jagnjić, G. (2010). Uloga glazbenih sposobnosti u glazbenom obrazovanju učitelja primarnog obrazovanja. *Metodika*, 11 (20), 22-33.

Paquette, S., Peretz, I. i Belin, P. (2013). The “musical emotional bursts”: a validated set of musical affect bursts to investigate auditory affective processing. *Frontiers in Psychology: Emotion Science*, 4, 1-7.

Rojko, P. (2012a). *Metodika nastave glazbe: teorijsko - tematski aspekti*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Pedagoški fakultet Osijek.

- Rojko, P. (2012b). *Psihološke osnove intonacije i ritma*. Zagreb: Muzička akademija Zagreb.
- Samaržija, D. (2017). *Violinski koncert*. (Diplomski rad). Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Umjetnička akademija u Osijeku, Osijek, Hrvatska.
- Senjan, I. (2018). *Usporedba djelovanja modela recipročnoga odgovora i dijakronijskoga modela u nastavi glazbene umjetnosti na oblikovanje glazbenoga ukusa učenika*. (Doktorski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet.
- Svalina, V. (2015). *Kurikulum nastave glazbene kulture i kompetencije učitelja za poučavanje glazbe*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
- Škojo, T. (2016). Nastava Glazbene umjetnosti u kontekstu aktivnog učenja. *Školski vjesnik*, 65 (2), 229-249.
- Šulentić Begić, J. (2012). Glazbene sposobnosti u kontekstu utjecaja naslijeđa i okoline. *Tonovi*, 58, 23-31.
- Šulentić Begić, J. & Bubalo, J. (2014) Glazbene sposobnosti učenika mlađe školske dobi. *Tonovi*, 64, 66-78.
- Tai, H. C. i Chung, D. T. (2012). Stradivari violins exhibit formant frequencies resembling vowels produced by females. *Savart Journal*, 1(2), 1-14.
- Vidulin, S. (2016). Glazbeni odgoj djece u predškolskim ustanovama: mogućnosti i ograničenja. *Život i škola*, LXII (1), 221-233.
- Vidulin, S., Plavšić, M. i Žauhar, V. (2020). *Spoznajno-emocionalno slušanje glazbe u školi*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Muzička akademija u Puli.
- Wu, B., Wun, S., Lee, C. i Horner, A. (2013). Spectral correlates in emotion labeling of sustained musical instrument tones. U A. de Souza Britto Jr., F. Gouyon i S. Dixon (Ur.), *Proceedings of the 14th International Society for Music Information Retrieval Conference* (str. 415-420). Curitiba, Brazil: The International Society for Music Information Retrieval.

Prilog

Prilog 1. Obrazac prikupljanja podataka

Naziv skladbe	1. razred		2. razred		3. razred		4. razred	
	O	SV	O	SV	O	SV	O	SV
Arlen, Harold: <i>Iznad duge</i>								
Bach, Johann Sebastian: <i>Badinerie</i>								
Bach, Johann Sebastian: <i>Melodija (Air)</i>								
Bach, Johann Sebastian: <i>Menuet</i>								
Beethoven, Ludwig van: <i>Ptičja tuga</i>								
Beethoven, Ludwig van: <i>Za Elizu</i>								
Black, James Milton: <i>Oh, When the Saints</i>								
Brahms, Johannes: <i>Uspavanka</i>								
Collins, Phil: <i>You'll Be In My Heart</i>								
Cosetto, Emil: <i>Moja diridika</i>								
Crnačka duhovna glazba: <i>Nobody knows trouble I've seen</i>								
Čajkovski, Petar Iljič: <i>Labuđe jezero</i>								
Čajkovski, Petar Iljič: <i>Napuljski ples</i>								
Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Kineski ples</i>								
Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Koračnica</i>								
Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Ruski ples - Trepak</i>								
Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Valcer cvijeća</i>								
Čajkovski, Petar Iljič: <i>Orašar, Valcer pahuljica</i>								
Čajkovski, Petar Iljič: <i>Ples šecerne vile</i>								
David, Mack – Hoffman, Al: <i>Bibbidi-Bobbidi-Boo</i>								
di Capua, Eduardo – Mazzucchi, Alfredo: <i>'O sole mio</i>								
Dvorak, Antonin: <i>Slavenski ples br. 2 – Dumka</i>								
Dvorak, Antonin: <i>Slavenski plesovi, Furiant</i>								
Fernandez, Joseito: <i>Guantanamera</i>								
Grieg, Eduard: <i>Marš patuljaka</i>								
Hačaturjan, Aram: <i>Ples sa sabljama</i>								

Handel, Georg Friedrich: <i>Radost svijetu</i>									
Joplin, Scott: <i>Ples javorova lista</i>									
Korsakov, Nikolaj Rimski: <i>Bumbarov let</i>									
Lennon, John i McCartney, Paul: <i>Yellow submarine</i>									
Lhotka-Kalinski, Ivo: <i>Stari dubrovački plesovi</i>									
Mancini, Henry: <i>Tema iz Pink Panthera</i>									
McCartney, Paul – Lennon, John: <i>All My Loving</i>									
Menken, Alan: <i>Be Our Guest</i>									
Menken, Alan: <i>I won't say (I'm in love)</i>									
Mercury, Freddie: <i>We Are the Champions</i>									
Miller, Glenn: <i>In the mood</i>									
Mozart, Leopold: <i>Dječja simfonija</i>									
Mozart, Wolfgang Amadeus: <i>Ah vous dirai-je maman</i> (12 varijacija na francusku pjesmu <i>Oh! Da ti kažem, mama</i>)									
Musorgski, Modest Petrovič: <i>Gnomus</i>									
Musorgski, Modest Petrovič: <i>Koliba babe Jage</i>									
Musorgski, Modest Petrovič: <i>Ples pilića</i>									
Musorgski, Modest Petrovič: <i>Promenada</i>									
Musorgski, Modest Petrovič: <i>Samuel Goldberg i Schmuyle</i>									
Offenbach, Jacques: <i>Barkarola</i>									
Offenbach, Jacques: <i>Can can</i>									
Prokofjev, Sergej: <i>Peća i vuk</i>									
Reinhardt, Django: <i>Minor Swing</i>									
Rodgers, Richard – Hammerstein, Oscar II: <i>Runolist</i>									
Rodgers, Richard – Hammerstein, Oscar II: <i>You'll Never Walk Alone</i>									
Rodgers, Richard: <i>Do, re, mi</i>									
Rodgers, Richard: <i>Moje najdraže stvari</i>									
Rossini, Gioacchino: <i>Duet mačaka</i>									
Runjanin, Josip – Mihanović, Antun: <i>Lijepa naša domovino</i>									
Saint-Saens, Camille: <i>Akvarij</i>									
Saint-Saens, Camille: <i>Fosili</i>									

Saint-Saens, Camille: <i>Klokani</i>								
Saint-Saens, Camille: <i>Koračnica lava</i>								
Saint-Saens, Camille: <i>Kornjače</i>								
Saint-Saens, Camille: <i>Labud</i>								
Saint-Saens, Camille: <i>Osobe s dugačkim ušima</i>								
Saint-Saens, Camille: <i>Pijanisti</i>								
Saint-Saens, Camille: <i>Pijetao i kokoši</i>								
Saint-Saens, Camille: <i>Slon</i>								
Schumann, Robert: <i>Divlji jahač</i>								
Schumann, Robert: <i>Radostan seljak</i>								
Schumann, Robert: <i>Sanjarenje</i>								
Strauss, Johann II (mlađi): <i>Na lijepom plavom Dunavu</i>								
Strauss, Johann II (mlađi): <i>Pizzicato polka</i>								
Strauss, Johann II (mlađi): <i>Tritsch-Trasch polka</i>								
Strauss, Johann: <i>Radetzky marš</i>								
Tradicijska, Dalmacija: <i>Dubrovačka kontradanca</i>								
Tradicijska, Gorska Hrvatska: <i>Đipac</i>								
Tradicijska, Istra i Kvarner: <i>Balun</i>								
Tradicijska, Međimurje: <i>Klinček stoji pod oblokom</i>								
Tradicijska, Međimurje: <i>Ljubav se ne trži</i>								
Tradicijska, Turopolje: <i>Turopoljski drmeš</i>								
Tradicijska, Zagorje: <i>Lepe ti je, lepe ti je Zagorje zelene</i>								
Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Jesen</i>								
Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Ljeto</i>								
Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Proljeće</i>								
Vivaldi, Antonio: <i>Četiri godišnja doba, Zima</i>								
Warren, Harry – Gordon, Mack: <i>Chatanooga Choo Choo</i>								
Webber, Andrew Lloyd: <i>Memory</i>								
Yiruma: <i>River Flows In You</i>								

IZJAVA O IZVORNOSTI DIPLOMSKOG RADA

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istog nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)